

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра міжнародного менеджменту

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

Організація збутової діяльності підприємства на зовнішніх ринках
(на матеріалах ПрАТ «Оболонь», м. Київ)

Студентки 2 курсу, 3м групи,
спеціальності 073 «Менеджмент»
спеціалізації «Менеджмент
зовнішньоекономічної діяльності»

Костюкевич Анастасії Сергіївни

Науковий керівник
канд. екон. наук,
доцент

П'янкова Оксана Василівна

Гарант освітньої програми
канд. екон. наук,
доцент

Серова Людмила Петрівна

Київ 2020

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет міжнародної торгівлі та права

Кафедра міжнародного менеджменту

Освітній ступень Магістр

Спеціальність Менеджмент

Спеціалізація Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності

Затверджую

Зав. кафедри

міжнародного менеджменту

_____ Мельник. Т.М

«___» _____ 20__ р.

Завдання

на випускн у кваліфікаційну роботу студентів

_____ Костюкевич Анастасії Сергіївн
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускного кваліфікаційного проекту (роботи)

Організація збутової діяльності підприємства на зовнішніх ринках

Затверджена наказом ректора від «___» _____ 20__ р. № _____

2. Строк здачі студентом закінченої роботи _____

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи

Мета роботи це розробка програми заходів щодо ефективного управління та організації збутової діяльності підприємства, яка базується на створенні ефективної стратегії збуту для завоювання пріоритетних ринків, яка в найближчі роки буде приносити додатковий прибуток підприємству.

Об'єкт дослідження це процес формування збутової діяльності ПрАТ «Оболонь» на зовнішніх ринках.

Предмет дослідження це практичні аспекти щодо формування збутової діяльності та її вплив на організацію зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

4. Консультанти по роботі із зазначенням розділів, за якими здійснюється консультування:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціали)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
1	П'янкова О.В		
2	П'янкова О.В		

5.Зміст випускної кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом)

Розділ 1. Дослідження особливостей організації збутової діяльності ПрАТ «Оболонь» на зовнішніх ринках.

1.1. Аналіз фінансового стану та виробничо-господарської діяльності ПрАТ «Оболонь».

1.2. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності ПрАТ «Оболонь».

1.3. Дослідження ефективності здійснення збутової діяльності ПрАТ «Оболонь» в розрізі пріоритетних ринків збуту.

Розділ 2. Удосконалення збутової діяльності ПрАТ «Оболонь» на зовнішніх ринках.

2.1. Напрями удосконалення збуту пива ПрАТ «Оболонь» на зовнішніх ринках.

2.2. Пропозиція географічної диверсифікації експорту як захід підвищення ефективності збутової діяльності ПрАТ «Оболонь».

2.3. Прогнозування фінансових результатів ПрАТ «Оболонь» в наслідок реалізації запропонованих заходів

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no text or other markings on the paper.

6.Календарний план виконання роботи

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактичн о
1	2	3	4
1	Збір необхідної інформації, вивчення та аналіз джерел з обраної тематики		
2	Аналіз фінансового стану та виробничо-господарської діяльності ПрАТ «Оболонь»		
3	Аналіз зовнішньоекономічної діяльності ПрАТ «Оболонь»		
4	Дослідження ефективності збутової діяльності ПрАТ «Оболонь» на зовнішніх ринках.		
5	Розробка напрямів удосконалення збутової діяльності ПрАТ «Оболонь» на зовнішніх ринках		
6	Прогнозування фінансових результатів ПрАТ «Оболонь» в наслідок реалізації запропонованих заходів		
7	Оформлення випускної кваліфікаційної роботи		

7.Дата видачі завдання «_____»_____20__р.

8.Керівник випускної кваліфікаційної роботи

П'янова О. В.
(прізвище, ініціали, підпис)

9.Керівник проектної групи
(гарант освітньої програми)

Серова Л.П.
(прізвище, ініціали, підпис)

10.Завдання прийняв до виконання студент Костюкевич А.С.

(прізвище, ініціали, підпис)

11. Відгук керівника випускної кваліфікаційної роботи

Представлена Костюкевич Анастасією Сергіївною випускна кваліфікаційна робота освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» відповідає затвердженій темі «Організація збутової діяльності підприємства на зовнішніх ринках» (на матеріалах ПрАТ «Оболонь», м. Київ) та виконана відповідно до завдання.

Актуальність теми визначається тим, що організація збутової діяльності підприємства на зовнішніх ринках є невід'ємною складовою успіху вітчизняного виробника.

В першому розділі здійснено аналіз фінансового стану та виробничо-господарської діяльності ПрАТ «Оболонь», проаналізовано зовнішньоекономічну та збутову діяльність підприємства, оцінено їх ефективність.

В другому розділі було запропоновано заходи щодо покращення збутової діяльності компанії, а саме був обґрунтований вибір пріоритетного ринку збуту для ПрАТ «Оболонь» та запропоновано процес організації збуту пива на даному ринку.

Випускна кваліфікаційна робота є завершеною, актуальною та відповідає практичній проблематиці ПрАТ «Оболонь».

Висновки та рекомендації, що сформульовані в роботі мають практичну цінність та можливість застосування в роботі підприємства.

Таким чином, ВКР А.С. Костюкевич «Організація збутової діяльності підприємства на зовнішніх ринках» за змістом та оформленням відповідає встановленим вимогам, рекомендована до захисту в екзаменаційній комісії та заслуговує високої оцінки.

Керівник випускної кваліфікаційної роботи _____
(підпис, дата)

Відмітка про попередній захист _____
(ПІБ, підпис, дата)

12. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу

Випускна кваліфікаційна робота студента _____
(прізвище, ініціали)

може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Керівник проектної групи
(гарант освітньої програми) _____
(прізвище, ініціали, підпис)

Завідувач кафедри _____
(підпис, прізвище, ініціали)

« _____ » 20 ____ р

АНОТАЦІЯ

А. С. Костюкевич. Організація збутової діяльності підприємства на зовнішніх ринках.

Випускна кваліфікаційна робота на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр» за спеціальністю 073 – «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності».
– Київський національний торговельно-економічний університет, Київ, 2020 рік.

Робота містить 56 сторінок, на яких представлено 29 таблиць та 9 рисунків. Список використаних джерел нараховує 36 найменувань.

В роботі розглянуто особливості здійснення зовнішньоекономічної діяльності ПрАТ «Оболонь» та проведено аналіз організації збутової діяльності підприємства на зовнішніх ринках.

На підставі проведеного аналізу зовнішньоекономічної та збутової діяльності ПрАТ «Оболонь» було розроблено заходи щодо вдосконалення збуту товарів підприємства на зовнішніх ринках.

Було обґрунтовано зробити ринок Литовської Республіки як пріоритетний та визначено процес здійснення збутової діяльності на даному ринку.

Результати дослідження можуть бути використані підприємством «Оболонь» для подальшої ефективної організації збутової діяльності на зовнішніх ринках.

Ключові слова: збутова діяльність, зовнішньоекономічна діяльність, експорт, канали збуту, збутова політика, економічна ефективність експорту.

ANNOTATION

A. S. Kostiukevych. Organization of sales activities of the enterprise on the foreign market.

Graduation qualification thesis for obtaining the educational qualification level "Master" in specialty 073 - "Management of foreign economic activity". - Kyiv National University of Trade and Economics, Kyiv, 2020.

The work contains 56 pages, which present 29 tables and 9 figures. The list of used sources includes 36 items.

The work considers the mechanism of foreign economic activity of PRJSC "Obolon" and analyzes the organization of sales activities of the enterprise on the foreign market.

Based on the analytical assessment of foreign economic and sales activity of PRJSC "Obolon", measures have been developed to improve sales activity on the foreign markets.

It was justified to make the Lithuanian market a priority and to determine the process of sales activities on this market.

The results of the study can be used by PRJSC "Obolon" for further effective organization of sales activities on the foreign market.

Keywords: sales activities, foreign economic activity, export, sales channels, sales policy, economic efficiency of exports.

РЕФЕРАТ

Актуальність теми визначається тим, що обґрунтована збутова діяльність є необхідною умовою досягнення позитивних фінансових результатів, зміцнення фінансової самостійності та підвищення ділової активності підприємства на світових ринках. Для ефективної зовнішньоекономічної діяльності підприємства збутова діяльність відіграє значну роль, а саме: визначає остаточно результат всіх зусиль підприємства, спрямованих на розвиток виробництва і отримання максимального прибутку.

Ціль дослідження полягає у визначенні організації збутової діяльності ПрАТ «Оболонь» на зовнішніх ринках та розробці заходів щодо вдосконалення збуту продукції.

В 1 розділі був здійснений аналіз фінансового стану та виробничо-господарської діяльності ПрАТ «Оболонь». Також було проаналізовано зовнішньоекономічну та збутову діяльність підприємства та оцінено їх ефективність.

В 2 розділі було запропоновано заходи щодо покращення збутової діяльності компанії, а саме був обґрунтований вибір пріоритетного ринку збуту для ПрАТ «Оболонь» та запропоновано процес організації збуту пива на даному ринку. Також було рекомендовано використовувати маркетингову діяльність, а саме участь у виставках та ярмарках, для стимулювання збутової діяльності.

На підґрунті запропонованих заходів, було проаналізовано ефективність експортної операції на пріоритетному ринку збуту, а також був здійснений прогноз фінансових результатів в наслідок реалізації запропонованих заходів.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗБУТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПрАТ «Оболонь» НА ЗОВНІШНІХ РИНКАХ.....	5
1.1. Аналіз фінансового стану та виробничо-господарської діяльності ПрАТ «Оболонь»	5
1.2. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності ПрАТ «Оболонь»	16
1.3. Дослідження ефективності здійснення збутової діяльності ПрАТ «Оболонь» в розрізі пріоритетних ринків збуту	26
Висновки до розділу 1.....	32
РОЗДІЛ 2. УДОСКОНАЛЕННЯ ЗБУТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПрАТ «Оболонь» НА ЗОВНІШНІХ РИНКАХ.....	33
2.1. Напрями удосконалення збуту пива ПрАТ «Оболонь» на зовнішніх ринках..	33
2.2.Пропозиція географічної диверсифікації експорту як захід підвищення ефективності збутової діяльності ПрАТ «Оболонь».....	43
2.3. Прогнозування фінансових результатів ПрАТ «Оболонь» в наслідок реалізації запропонованих заходів	47
Висновок до розділу 2.....	51
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	54
ДОДАТКИ	57

ВСТУП

Актуальність дослідження зумовлена тим, що сучасна економічна ситуація, що пов'язана з активним розвитком ринкових відносин, потребує нових підходів до покращення діяльності підприємств, особливо здійснення операцій на зовнішніх ринках збуту. Перед підприємствами-суб'єктами ЗЕД, що здійснюють свою господарську діяльність, актуальним на сьогодні є питання управління збутовою діяльністю. Чітко розроблена стратегія збуту забезпечує підприємствам виживання в сучасному середовищі, комерційний успіх та стійкий розвиток [1]. Обґрунтована збутова діяльність є необхідною умовою досягнення позитивних фінансових результатів, зміцнення фінансової самостійності та підвищення ділової активності підприємства на світових ринках [2]. Для ефективної зовнішньоекономічної діяльності підприємства збутова діяльність відіграє значну роль, а саме: визначає остаточно результат всіх зусиль підприємства, спрямованих на розвиток виробництва і отримання максимального прибутку [3].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанням пошуків організації та напрямів вдосконалення збутової діяльності підприємства займалися такі зарубіжні та вітчизняні економісти: А.В. Балабаниць, В. Байдін, А. Дейан, А. П. Панкрухін, та ін.

Метою дослідження є розробка програми заходів щодо ефективного управління та організації збутової діяльності підприємства, яка базується на створенні ефективної стратегії збуту для завоювання пріоритетних ринків, яка в найближчі роки буде приносити додатковий прибуток підприємству.

Завдання дослідження: Досягнення поставленої мети зумовило виконання наступних завдань:

1. Провести аналіз фінансового стану та виробничо-господарської діяльності ПрАТ «Оболонь».
2. Проаналізувати зовнішньоекономічну діяльність ПрАТ «Оболонь».

3. Дослідити ефективність здійснення збутової діяльності ПрАТ «Оболонь» на зовнішніх ринках.

4. Запропонувати напрями вдосконалення збутової діяльності для підприємства на зовнішніх ринках.

5. Здійснити аналіз ефективності зовнішньоекономічної та збутової діяльності ПрАТ «Оболонь».

6. Провести прогнозування фінансових результатів ПрАТ «Оболонь» в наслідок реалізації запропонованих заходів.

Об'єктом дослідження є процес формування збутової діяльності ПрАТ «Оболонь» на зовнішніх ринках.

Предметом дослідження є практичні аспекти щодо формування збутової діяльності та її вплив на організацію зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Методи дослідження. Серед основних методів дослідження, які були використані для досягнення мети та вирішення основних задач дослідження, були наступні: синтезу та порівняльного аналізу (при проведенні аналізу економічних і фінансових показників підприємства і його збутової діяльності); статистичного та якісного порівняння (при аналізі динаміки основних фінансових показників); метод групування, статистичні методи, метод сценарного аналізу (при формуванні варіантів збільшення напрямів збутової діяльності підприємства). Також при написанні роботи був використаний офісний пакет MS Office.

Інформація щодо апробації результатів дослідження. Основні результати наукових досліджень опубліковано у роботах:

Костюкевич А.С. Особливості збутової діяльності підприємства на зовнішніх ринках. *Експортно-імпортні операції в умовах геоекономічних змін. Збірник наукових статей студентів.* 2020.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості застосування напрямів вдосконалення збутової діяльності ПрАТ «Оболонь».

РОЗДІЛ 1. ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗБУТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПрАТ «ОБОЛОНЬ» НА ЗОВНІШНІХ РИНКАХ

1.1. Аналіз фінансово-економічної діяльності ПрАТ «Оболонь»

ПрАТ «Оболонь» - корпорація з виробництва пива, безалкогольних та слабоалкогольних напоїв в Україні. Іншими видами діяльності є агровиробництво, переробка використаних ПЕТ-пляшок та випуск кріпильно-пакувальної стрічки з вторинної сировини, виробництво полімерних заготовок та виробництво сухої пивної дробини. До складу корпорації входять головний завод у Києві, а також дочірні підприємства: Пивоварня «Зіберта», завод «Красилівське», підприємство з корпоративними правами «Охтирський пивоварний завод» та територіально віддалений структурний підрозділ виробничий комплекс в Олександрії. Виробнича структура ПрАТ «Оболонь» формувалася довгі роки відповідно до стратегії розвитку, що спрямована на диверсифікацію виробництва, перехід на самозабезпечення сировиною, інноваційний підхід, високу екологічну безпеку та соціальну корпоративну відповідальність [4]. ПрАТ «Оболонь» є національним виробником пива в Україні зі стовідсотковим українським капіталом. Загальний штат ПрАТ «Оболонь» становить понад 6 тис. працівників.

ПрАТ «Оболонь»- найбільший національний виробник безалкогольних напоїв та пива. Унікальність корпорації полягає в тому, що вона працює на споживчих ринках одразу у 5-ти напрямках (ринок пива, ринок безалкогольних напоїв, ринок мінеральної води, ринок слабоалкогольних напоїв, ринок сидру). Також компанія планує вийти на 6-й ринок – ринок енергетичних напоїв.

Компанія «Оболонь» виробляє широкий асортимент продукції, яка має високі смакові якості при невисокій вартості, що зробило її добре впізнаваною і географічно доступною в самих різних точках продажу України та світу (рис.1.1). ПрАТ «Оболонь» випускає продукцію під торговими марками «Оболонь», «Zibert», «Carling», «Nike», «Zlata Praha», «Десант», безалкогольні напої - « Живчик », «Кола

Нова», серію ностальгічних напоїв - «Лимонад», «Ситро», квас «Богатирський», мінеральні води - «Прозора» та «Оболонська», слабоалкогольні напої - «Бренді-Кола», «Ром-Кола», «Джин Тонік». Крім напоїв компанія «Оболонь» також виробляє промислові товари: пивоварний солод, гранульовану пивну дробину і пакувальну стрічку з переробленої ПЕТ-тари [5].

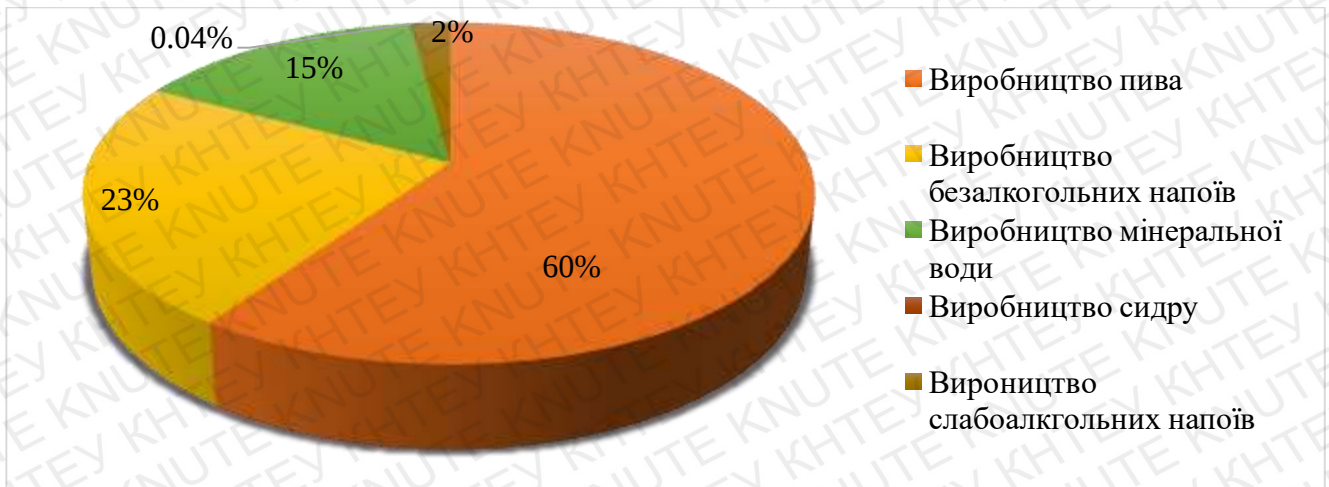

Рис.1.1 Структура продуктового портфелю корпорації

Джерело: побудовано за даними [5]

Як можна побачити з рис. 1.1, виробництво пива займає основну частку у структурі продуктового портфелю корпорації. Незважаючи на те, що виробництво пива - пріоритетний напрямок розвитку, корпорація ставить за мету упродовж 2019-2022 років здобути лідерство по виробництву іншої продукції. Досягнення таких амбітних цілей підприємство планує завдяки розвитку та впровадженню інновацій – як продуктових, так і технічних. У таких спосіб ПрАТ «Оболонь» поверне імідж інноваційної компанії, що започатковує тренди в Україні.

Високий рівень якості підприємства підтверджується наявністю сертифікатів щодо [5]:

- система управління якістю (ISO 9001:2015) — система взаємопов'язаних, орієнтованих на задоволення споживачів процесів, які постійно поліпшуються завдяки лідерству керівництва і залучення персоналу, діючих на підставі фактів, а також взаємовигідних стосунків з постачальниками;

-система управління безпечністю харчових продуктів (ISO 22 000:2018) — попереджувальна система для забезпечення безпечності харчових продуктів (постійний аналіз небезпечних чинників та перевірка критичних контрольних точок на всіх етапах виробництва);

-система екологічного керування (ISO 14 001:2015) — розробка та запровадження екологічної політики компанії, керування її екологічними аспектами:

-система управління безпекою та гігієною праці (ISO 45 001:2018) — дає можливість організації управляти ризиками в області безпеки і гігієни праці, і покращувати свої показники в цій області.

Основною ціллю компанії є перетворення продукції підприємства в продукцію масового споживання для максимізації прибутку та збільшення обсягів реалізації. Популярність продукції ПрАТ «Оболонь»— це результат роботи професійного колективу, використання сучасного обладнання та високоякісної сировини.

Стратегія корпорації «Оболонь» націлена на задоволення вимог та очікувань замовників і, за рахунок цього, на утримання позиції на ринку пива та безалкогольних напоїв в умовах економічної кризи в Україні при постійній увазі до високої якості продукції, збереження навколишнього середовища, забезпечення гідних та безпечних умов праці, розвиток та професійне навчання персоналу. «Оболонь» впроваджує інноваційні та енергозберігаючі технології, що покращують екологічні характеристики виробництва, мінімізують шкідливі викиди у довкілля та забезпечують ощадливе використання ресурсів [5].

Стратегічним економічним завданням компанії залишається прагнення лідерства на всіх ринках присутності корпорації. Крім цього, ПрАТ «Оболонь» прагне диверсифікувати бізнес і зробити його менш залежним від кризових явищ. Одним із таких методів є експорт продукції на міжнародні ринки.

На підґрунті фінансової звітності компанії (додаток А, Б, В, Г, Д) проведемо аналіз ефективності фінансового стану та виробничо-господарської діяльності

підприємства. Даний аналіз допоможе оцінити фінансовий стан компанії, фінансові результати та в цілому ефективність фінансової діяльності. Динаміка фінансових результатів ПрАТ «Оболонь» у 2015- 2019 роках відображена в табл. 1.1.

Проаналізувавши показники фінансово-господарської діяльності підприємства, можна побачити, що чистий дохід від реалізації продукції має позитивну тенденцію до зростання. Порівнюючи період з 2015 року до 2019 року можна побачити, що чистий дохід від реалізації продукції збільшився на 23 %. Даний показник є достатньо високим і означає, що підприємство активно реалізує товарів на внутрішньому та зовнішніх ринках та вдосконалює свою продукцію.

В період 2015-2019 рр. простежується підвищення собівартості продукції. В 2019 році собівартість підвищилась на 38 % в порівнянні з 2015 роком. Тобто можна зробити висновок, що за даний проміжок часу витрати підприємства значно зросли.

Чистий фінансовий результат має негативну тенденцію. В 2015, 2016 та 2018 роках підприємство отримало збиток. Це було зумовлено нестабільною економічною та політичною ситуацією в країні, внаслідок чого була зменшена експортна діяльність підприємства, а також купівельна спроможність населення. Але слід зазначити, що в 2019 році підприємство збільшило фінансовий результат та досягло прибутку, який склав 257 633 тис. грн. Така ж сама тенденція спостерігається з такими показниками, як фінансовий результат від операційної діяльності та фінансовий результат до оподаткування.

Таким чином, результати аналізу основних показників діяльності підприємства за 2015-2019 рр. свідчать в цілому про задовільне становище підприємства, адже в 2019 році підприємству вдалося досягти покращення основних показників фінансового стану та виробничо-господарської діяльності підприємства. Це обумовлено, перш за все, забезпеченням виробництва основними і оборотними коштами, висококваліфікованим персоналом, конкурентоспроможністю продукції та диверсифікованим експортом.

Таблиця 1.1

Динаміка фінансових результатів ПрАТ «Оболонь» у 2015- 2019 рр., тис. грн.

Показник	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Абсолютне відхилення				Відносне відхилення, %			
						2016-2015	2017-2016	2018-2017	2019-2018	2016-2015	2017-2016	2018-2017	2019-2018
Чистий дохід від реалізації продукції	4441246	4310214	4963232	5078764	5466148	-131032	653018	115532	387384	-2,95	15,15	2,33	7,63
Собівартість реалізованої продукції	3091702	3290800	3565168	4292370	4277833	199098	274368	727202	14537	6,44	8,34	20,40	-0,34
Валовий прибуток	1349544	1019414	1398064	786393	1188315	-330130	378650	-611671	401922	-24,46	37,14	-43,75	51,11
Інші операційні доходи	64966	62589	88488	85301	62681	-2377	25899	-3187	-22620	-3,66	41,38	-3,60	-26,52
Адміністративні витрати	251839	285 569	296579	303955	337 100	33 730	11 010	7 376	33 145	13,39	3,86	2,49	10,90
Витрати на збут	961504	968 802	1111347	675489	661 989	7 298	142 545	-435 858	-13 500	0,76	14,71	-39,22	-2,00
Інші операційні витрати	41 893	61 663	29144	20451	32 219	19 770	-32 519	-8 693	11 768	47,19	-52,74	-29,83	57,54
Фінансовий результат від операційної діяльності:	159274	-234031	49482	-128200	219688	-393305	283513	-177682	347888	-246,94	-121,14	-359,08	-271,36
Інші фінансові доходи	27117	8604	97691	4259	280	-18513	89087	-93432	-3979	-68,27	1035,41	-95,64	-93,43
Інші витрати	587972	222030	42861	6 725	1 418	-365942	-179169	-36136	-5307	-62,24	-80,70	-84,31	-78,91
Фінансовий результат до оподаткування:	-811167	-910052	220797	-325802	144591	-98885	1130849	-546599	470393	12,19	-124,26	-247,56	-144,38
Витрати (дохід) з податку на прибуток	99292	24809	-44217	-39618	113042	-74483	-69026	4599	152660	-75,01	-278,23	-10,40	-385,33
Чистий фінансовий результат	-711875	-885243	176580	-365420	257633	-173368	1061823	-542000	623053	24,35	-119,95	-306,94	-170,50

Джерело: розраховано автором за даними [4]

Наступним важливим кроком в аналізі фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Оболонь» є визначення динаміки та характеристики показників ліквідності підприємства за 2015-2019 роки (табл.1.2).

Таблиця 1.2

Показники ліквідності ПрАТ «Оболонь» 2015-2019 рр.

Показники	Нормативне значення	Роки					Абсолютне відхилення			
		2015	2016	2017	2018	2019	2016/ 2015	2017/ 2016	2018/ 2017	2019/ 2018
Загальний коефіцієнт покриття	1-3	0,42	0,38	1,04	0,41	0,44	-0,04	0,66	-0,63	0,03
Проміжний коефіцієнт покриття	0,5–0,7	0,09	0,07	0,22	0,08	0,10	-0,02	0,15	-0,14	0,02
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2–0,25	0,03	0,02	0,03	0,01	0,01	-0,01	0,01	-0,02	0,00

Джерело: розраховано автором за даними [4]

Загальний коефіцієнт покриття характеризує здатність підприємства забезпечити свої короткострокові зобов'язання з найбільше легко реалізованої частини активів – оборотних коштів. Нормативним є значення в рамках 1-3, однак більш бажаним є значення 2-3. Проаналізувавши даний показник в ПрАТ «Оболонь», можна побачити, що даний показник є нижче нормативного значення, що свідчить про проблемний стан платоспроможності підприємства, адже оборотних активів недостатньо для того, щоб відповісти за поточними зобов'язаннями. Проблеми з платоспроможністю ведуть до збільшення вартості позикових коштів і, як результат, до прямих фінансових втрат.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності демонструє частку поточних зобов'язань компанії, яка може бути погашена негайно. Нормативним вважається значення від 0,2 до 0,25. Показники підприємства в період 2015-2019 рр. знаходяться нижче нормативного значення, що вказує на те, що компанія не зможе вчасно погасити борги в короткостроковому періоді.

Наступним етапом в аналізі фінансово-економічної діяльності ПрАТ «Оболонь» є визначення динаміки та характеристики показників фінансової стійкості (табл.1.3).

Таблиця 1.3

Показники фінансової стійкості ПрАТ «Оболонь» 2015-2019 рр.

Показники	Нормативне значення	Роки					Абсолютне відхилення			
		2015	2016	2017	2018	2019	2016/ 2015	2017/ 2016	2018/ 2017	2019/ 2018
Коефіцієнт фінансової стійкості (Кфс)	0,7-0,9	0,45	0,53	0,77	0,55	0,55	0,08	0,23	-0,22	0,00
Коефіцієнт фінансової автономії (Кавт)	0,4-0,6	0,33	0,35	0,36	0,34	0,40	0,02	0,01	-0,02	0,06
Коефіцієнт покриття боргу (Кпб)	1-3	0,50	0,53	0,57	0,51	0,66	0,04	0,04	-0,06	0,15
Коефіцієнт довгострокових зобов'язань (Кдзк)	0,2-0,3	0,26	0,35	0,53	0,38	0,27	0,08	0,18	-0,15	-0,11

Джерело: розраховано автором за даними [4]

Коефіцієнт фінансової стійкості - індикатор, який демонструє здатність компанії залишатися платоспроможною в довгостроковій перспективі. Нормативне значення показника знаходиться в межах 0,7-0,9. Майже за весь період 2015-2019 рр. даний показник підприємства був нижчим за норму, що свідчить про недостатню фінансову стійкість в довгостроковій перспективі. Підвищення показника досягається через збільшення власного капіталу або зростання обсягу довгострокових позикових коштів.

Коефіцієнт фінансової автономії ПрАТ «Оболонь» протягом аналізованого менше за нормативне значення (0,4-0,6), що свідчить залежність від зовнішніх джерел фінансування.

Коефіцієнт довгострокових зобов'язань показує частку довгострокових зобов'язань в загальній сумі позикових коштів. За весь період показник досягав нормативного значення, що свідчить про позитивну динаміку. Найгірше значення показника компанія мала за результатами 2017 року, зі значним зниженням у 2019 році до 0.27.

Далі здійснимо аналіз показників ділової активності ПрАТ «Оболонь» за останні 5 років (табл.1.4).

Таблиця 1.4

Показники ділової активності ПрАТ «Оболонь» 2015-2019 рр.

Показник	Роки					Абсолютне відхилення			
	2015	2016	2017	2018	2019	2016/ 2015	2017/ 2016	2018/ 2017	2019/ 2018
Коефіцієнт оборотності активів	0,73	0,68	0,73	0,78	0,91	-0,05	0,04	0,04	0,13
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	3,27	3,37	3,47	3,67	4,81	0,09	0,11	0,19	1,14
Коефіцієнт матеріальних оборотних активів	5,05	4,64	6,08	6,91	7,42	-0,40	1,43	0,82	0,51
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	4,50	4,44	2,46	2,48	5,05	-0,12	-1,97	0,01	2,57
Період обороту активів	489,3	525,46	491,27	460,44	394,08	36,09	-34,18	-30,83	-66,35
Період обороту оборотних активів	109,90	106,81	103,53	98,19	74,74	-3,09	-3,27	-5,34	-23,44
Період обороту матеріальних оборотних активів	71,20	77,47	59,19	52,11	48,50	6,19	-18,27	-7,08	-3,60
Період погашення дебіторської заборгованості	78,80	81,01	145,90	144,73	71,28	2,17	64,8	-1,17	-73,44

Джерело: розраховано автором за даними [4]

Коефіцієнт оборотності активів - показник, який демонструє ефективність використання активів компанії. Значення показника говорить про те, скільки товарів і послуг продано за досліджуваний період на кожну гривню використаних активів. В період 2015-2019 рр. можна спостерігати позитивну тенденцію щодо збільшення значення показника. Якщо в 2015 р на кожну гривню активів продано товарів і послуг на суму 0,74 гривні, то в 2019 р - тільки на 0,91 гривні.

Коефіцієнт оборотності оборотних активів – показник, який вимірює ефективність використання оборотних активів підприємства (грошових коштів, запасів товарів, виробничих запасів, дебіторської заборгованості). Отримані дані показують, що ефективність використання оборотних активів підприємством збільшуються. Якщо в 2015 р на кожну гривню оборотних активів продано товарів і послуг на суму 3,27 гривні, то в 2019 р - тільки на 4,81 гривні.

Коефіцієнт матеріальних оборотних активів-показник, який вказує на ефективність управління запасами в компанії. Значення показника свідчить про кількість оборотів, що здійснили запаси за рік. Нормативне значення показника становить від 4.5 до 8 оборотів. Проаналізувавши дані підприємства, можна дійти до висновку, що показник в період 2015-2019 зріс, що свідчить про позитивну тенденцію і показує, що оборотність запасів зросла з 5,05 до 7,42 оборотів в рік.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості - показник, який вказує на ефективність управління заборгованістю клієнтів і інших дебіторів. Значення коефіцієнта демонструє кількість оборотів дебіторської заборгованості, тобто скільки разів дебітори погасили свої зобов'язання перед компанією. Проаналізувавши вищенаведені дані можна спостерігати позитивну динаміку. Якщо в 2015 р дебіторська заборгованість компанії зробила 4,52 обороти, то в 2019 р. показник зріс до 5,05 оборотів.

Наступним етапом в аналізі компанії «Оболонь» є аналіз показників рентабельності в період 2015-2019 років (табл.1.5).

Таблиця 1.5

Показники рентабельності ПрАТ «Оболонь», 2015-2019 рр.

Показник	Роки					Абсолютне відхилення			
	2015	2016	2017	2018	2019	2016/ 2015	2017/ 2016	2018/ 2017	2019/ 2018
Рентабельність реалізації продукції, %	30,39	23,65	28,17	15,48	21,74	-6,74	4,52	-12,68	6,26
Рентабельність витрат, %	43,65	30,98	39,21	18,32	27,78	12,67	-8,24	20,89	-9,46
Загальна рентабельність діяльності (збитковість діяльності), %	-16,03	-20,54	3,56	-7,20	4,71	-4,51	24,10	-10,75	11,91
Рентабельність активів (збитковість діяльності), %	-11,79	-14,07	2,61	-5,63	4,31	-2,28	16,68	-8,23	9,93
Рентабельність оборотних активів (збитковість діяльності), %	-52,50	-28,45	4,00	-8,44	7,83	24,06	32,44	-12,43	16,26
Рентабельність власного капіталу (збитковість діяльності), %	-30,65	-41,32	7,34	-15,96	11,66	-10,68	48,66	-23,30	27,63

Джерело: розраховано автором за даними [4]

Показник рентабельності реалізованої продукції - показник, який вказує на обсяг прибутку, який генерує кожна гривня продажів. В період 2015-2019 рр. можна побачити негативну тенденцію, адже показник зменшився. Якщо в 2015 році кожна гривня продажів принесла 30,39 гривень чистого прибутку, то у 2019 році-21,72 гривень.

Показник загальної рентабельності діяльності показує рівень рентабельності після вирахування всіх виплат. В період 2015-2018 років даний показник мав від'ємне значення, що свідчило про збитковість діяльності, але у 2019 році показник мав позитивний результат, що свідчить про прибутковість компанії.

Проаналізувавши всі показники рентабельності можна побачити в цілому позитивну тенденцію, адже всі показники в період 2015-2019 рр. підвищилися та у 2019 році мали позитивне значення, а отже і прибутковість підприємства.

Отже, враховуючи аналіз показників фінансово-господарської діяльності підприємства можна дійти до висновку, що компанія за останні 5 років часто зазнавала збитків та отримувала показники нижчі за нормативні значення. Проте, вже починаючи з 2019 року, підприємство почало покращувати результати своєї діяльності і як наслідок позитивні результати від своєї діяльності.

1.2. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності ПрАТ «Оболонь»

ПрАТ «Оболонь» є суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності. Корпорація веде активну зовнішньоекономічну діяльність та є найбільшим українським експортером пива. В своїй діяльності керується Законом України про «Зовнішньоекономічну діяльність» та Митним Кодексом України. Експортна стратегія корпорації «Оболонь» направлена на розбудову довготривалих партнерських відносин із дистриб'юторами. Компанія експортує продукцію до 52 країн світу (додаток Ж) . Основними зовнішніми ринками збуту є країни Європейського союзу (Республіка Польща, країни Балтії) та країни СНД (Республіка Білорусь та Республіка Азербайджан). Одне з пріоритетних завдань корпорації «Оболонь» - активний розвиток експортних напрямів завдяки розширенню географії ринків збуту. Окрім додаткових обсягів для виробництва, стабільна робота у цьому напрямі забезпечує валютні надходження до корпорації та країни. Для детального аналізу зовнішньоекономічної діяльності розглянемо динаміку експорту та імпорту компанії (табл.1.6).

Таблиця 1.6

Динаміка експорту та імпорту ПрАТ «Оболонь» в грошовому вимірі в період 2015-2019 рр., млн.грн

Показник	Роки					Темп приросту %			
	2015	2016	2017	2018	2019	2016/ 2015	2016/ 2015	2016/ 2015	2016/ 2015
Експорт	1375,90	1293,58	1439,90	1625,73	1803,88	-5,98	11,31	13,60	10,28
Імпорт	37,18	36,82	37,25	37,96	38,12	-0,97	1,17	1,91	0,42

Джерело: побудовано автором за даними [4]

З вищенаведеної таблиці можна побачити, що обсяги імпорту ПрАТ «Оболонь» в період 2015-2019 роках в цілому стабільні та майже не змінилися. В 2015 році імпорт підприємства склав 37,18 млн. грн, а в 2019 році-38,12 млн. грн. Підприємство в основному імпортує новітнє обладнання, інструменти та механізми для якісного випуску продукції. Обсяги експорту в грошовій формі за 5 років в період 2015-2019 рр. збільшилися. Якщо в 2015 році експорт підприємства складав 1375,90 млрд грн, то у 2019 році-1803.88 млрд грн.

Наступним етапом в аналізі ЗЕД компанії є огляд обсягів реалізації на внутрішньому та зовнішніх ринках (табл.1.7).

Таблиця 1.7

Обсяги реалізації ПрАТ «Оболонь» в період 2015-2019 рр.

Показник	Роки					Темп приросту %			
	2015	2016	2017	2018	2019	2016/ 2015	2017/ 2016	2018/ 2017	2019/ 2018
Загальний обсяг реалізації продукції (млн.дал)	76,00	65,23	58,55	61,05	63,12	-14,18	-10,25	4,27	3,39
Внутрішній ринок (млн.дал)	52,44	45,66	41,57	41,51	42,29	-12,92	-8,95	-0,14	1,87
Експорт (млн.дал)	23,56	19,57	16,98	19,54	20,83	-16,94	-13,20	15,07	6,60
Частка експорту від загального обсягу реалізації, %	31	30	29	32	33	-3,22	-3,34	10,36	3,11

Джерело: побудовано автором за даними [4]

Проаналізувавши показники вищенаведеної таблиці, можна спостерігати негативну динаміку, адже всі показники в період 2015-2019 рр. знизилися. Загальний обсяг реалізації продукції в 2015 році становив 76 млн. дал, а у 2019 році – 63,12 млн. дал. Також спостерігається зниження обсягів на внутрішньому і на зовнішньому ринках. Обсяги реалізації на внутрішньому ринку у 2015 році становили 52.44 млн. дал, а у 2019 р.-42.29 млн. дал, тобто відбулося зниження обсягів реалізації внутрішнього ринку на 19 %. Обсяги експорту в 2015 році становили 23.56 млн. дал, а у 2019 році- 20.83 дал, тобто експорт за 5 років знизився на 11% у кількісному виразі.

Частка експорту від загального обсягу реалізації продукції підприємства в період 2015-2019 рр. в середньому склала більше 30 %, що свідчить про те, що ПрАТ «Оболонь» активно веде зовнішньоекономічну діяльність. Але підприємству слід не зупинятися на досягнутому, а і надалі активно розвивати експортні напрями завдяки розширенню географії ринків збуту, а також збільшувати обсяги реалізації продукції на міжнародних ринках.

Наступним кроком є аналіз географічної структури суб'єкта-ЗЕД (табл1.8).

**Географічна структура експорту ПрАТ «Оболонь в період 2015-2019 рр.,
млн. дал**

Регіон	Роки					Частка від обсягу експорту, %				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
Країни ЄС	4,83	4,92	4,22	5,11	5,94	20,50	25,19	24,83	26,15	28,54
Країни СНД	7,12	4,62	4,37	4,78	4,40	30,22	23,61	25,76	24,51	21,12
Близький Схід	3,41	3,12	2,52	2,93	3,18	14,46	15,95	14,87	15,03	15,29
Азія	1,80	1,58	1,46	1,82	2,13	7,64	8,12	8,59	9,35	10,25
Північна Америка	2,61	1,60	1,38	1,38	1,43	11,08	9,64	8,16	7,11	6,89
Африка	0,24	0,35	0,35	0,55	0,64	1,02	1,83	2,12	2,84	3,10
Інші	3,55	3,06	2,66	2,93	3,08	15,08	15,66	15,67	15,01	14,81

Джерело: побудовано автором за даними [5]

З вищенаведеної таблиці можна побачити, що географічна структура експорту компанії є диверсифікованою. Аналіз географічної структури експорту ПрАТ «Оболонь» дозволяє відзначити, що найбільші обсяги експорту склали до країн СНД (Республіка Білорусь, Республіка Азербайджан, Республіка Молдова), Європейського союзу (Республіка Польща, Чеська Республіка, Литовська Республіка, Німеччина) та до країн Близького Сходу (Об'єднані Арабські Емірати, Ізраїль). Якщо 2015 році основними лідерами-імпортерами були країни СНД, то в 2016-2019 рр. - країни ЄС. Це свідчить про політику географічної диверсифікації відповідно до загальної стратегії розвитку компанії. Також слід відзначити, що підприємство, та в цілому країна підвищила свою співпрацю з країнами Євразії, а також іде на шлях до Європейської інтеграції. Наслідками позитивних змін зовнішньоекономічної діяльності підприємства також є підписання Угоди про асоціацію України з ЄС, яка набула чинності з 1 вересня 2017 року. Саме ця угода допомагає зміцнювати співпрацю з країнами Європейського союзу. З 2018 року підприємство розширило свою географічну структуру експорту та вийшло на нові

ринки, такі як Тайвань, Швеція, Нідерланди, Лівія, Перу та Кабо-Верде. Крім того розпочався експорт продуктів переробки до такої віддаленої країни, як В'єтнам, а також до країн Західної Африки.

Так як компанія має широкий асортимент продукції буде доцільно проаналізувати товарну структуру експорту (табл.1.9).

Таблиця 1.9

Товарна структура експорту ПрАТ «Оболонь в період 2015-2019 рр.

млн. дал

Товар	2015 р.		2016 р.		2017 р.		2018 р.		2019 р.	
	Обсяг	%	Обсяг	%	Обсяг	%	Обсяг	%	Обсяг	%
Пиво	16,02	68	12,33	63	11,04	65	11,72	60	12,29	59
Мінеральна вода	1,88	8	1,96	10	1,35	8	2,34	12	3,12	15
Безалкогольні напої	4,94	21	4,70	24	4,16	24,5	4,88	25	4,79	23
Слабоалкогольні напої	0,70	3	0,58	3	0,42	2,5	0,59	3	0,42	3
Разом	23,56	100	19,57	100	16,9	100	19,5	100	20,8	100

Джерело: побудовано автором за даними [5]

Аналізуючи товарну структуру експорту можна побачити, що найбільшу частку в експорті займає пиво. Аналізуючи динаміку експорту пива за 5 років, можна побачити зменшення обсягів експорту даного товару в структурі. Якщо в 2015 році частка пива в товарній структура складала 68%, то у 2019 році склала-59%. Незважаючи на те, що спостерігається зменшення обсягів експорту в товарній структурі підприємства, пиво все одно залишається одним із основних товарів за допомогою якого активно розвивається збутова діяльність підприємства на зовнішніх ринках.

На разі активно розвивається збутова діяльність мінеральної води. Завдяки новим технологіям виробництва, інноваціям при невисокій ціні підприємство активно експортує мінеральну воду. Якщо в 2015 році частка експорту мінеральної води складала 8 %, то у 2019 році склала 12%. Також на даний момент підприємство активно експортує слабоалкогольні та безалкогольні напої, а також інші продукти з переробки з доданою вартістю , які високо оцінені у різних частинах світу.

Для подальшого дослідження діяльності ПрАТ «Оболонь» було обрано ринок пива, адже проаналізувавши товарну структуру компанії можна дійти до висновку, що даний вид продукції є більш пріоритетним та займає значні обсяги експорту в частці загального експорту корпорації. Найбільші експортери пива України представлена на рис. 1.2.

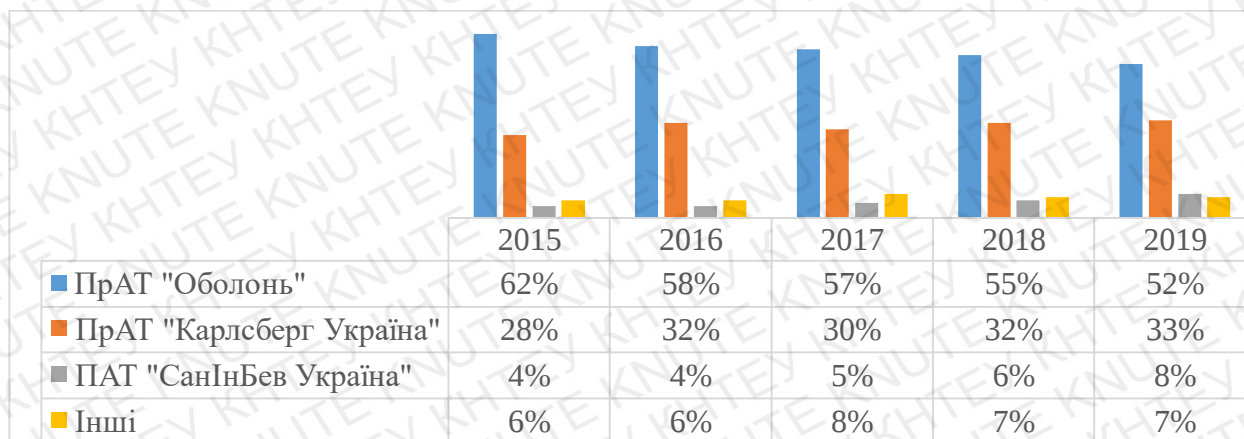

Рис.1.2 Частка найбільших експортерів пива України в період 2015-2019 років

Джерело: побудовано автором за даними [6]

Відповідно до вищенаведеної інформації можна зробити висновок, що ПрАТ «Оболонь» є найбільшим експортером пива України. Частка експорту компанії у 2019 році склала 52% в структурі всього експорту пива з України. Слід зазначити, що простежується негативна динаміку з експорту продукції компанії в період 2015-2019 років, адже частка зменшилась з 62 % у 2015 році до 52 % у 2019 році. Це свідчить про посилення конкурентних позицій інших виробників пива України.

Далі слід здійснити аналіз обсягів експорту пива ПрАТ «Оболонь» в період 2015-2019 рр. (табл.1.10). Слід зауважити, що обсяги експорту пива в період 2015-2019 рр. значно знизилися. Це пояснюється складною макроекономічною ситуацією в країні, підвищенням цін на сировину та соціальним фактором, адже в світі простежується тенденція щодо здорового способу життя і ,як наслідок, зменшення вживання алкогольних напоїв, особливо в економічно-розвинутих країнах.

Таблиця 1.10

Обсяги експорту пива ПрАТ «Оболонь» в період 2015-2019 рр.

Рік	Обсяги експорту в кількісній формі, млн.дал	Частка від загального експорту %	Темп приросту
2015	16,20	68	-
2016	12,33	63	-23,80
2017	11,04	65	-10,46
2018	11,72	60	6,15
2019	12,29	59	4,24

Джерело: побудовано автором за даними [5]

Уваги потребує аналіз географічної структури експорту пива ПрАТ «Оболонь» (табл.1.11).

Таблиця 1.11

Географічна структура експорту пива ПрАТ «Оболонь» в період 2015-2019 рр.

Регіон	Експорт, млн дал					Частка від обсягу експорту пива , %				
	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
Країни ЄС	4,72	4,42	4,11	4,40	4,62	29,13	35,84	37,22	37,54	37,59
Країни СНД	5,50	4,21	3,75	3,90	4,19	33,95	34,14	33,96	33,27	34,09
Близький Схід	2,89	1,98	2,17	1,95	2,00	17,83	16,05	19,65	16,63	16,27
Азія	0,85	0,51	0,44	0,52	0,54	5,24	4,13	3,98	4,43	4,39
Північна Америка	1,94	1,00	0,39	0,75	0,79	11,97	8,11	3,53	6,39	6,42
Африка	0,30	0,21	0,18	0,20	0,15	1,85	1,70	1,63	1,70	1,22

Джерело: побудовано автором за даними [5]

За результатами аналізу географічної структури експорту пива слід відзначити, що найбільші обсяги експорту склали до країн СНД, Європейського союзу та до країн Близького Сходу. Якщо в 2015 році основними лідерами-імпортерами пива були країни СНД, то в 2016-2019 рр. - країни Європейського Союзу. Раніше Республіка Білорусь була пріоритетним ринком для компанії, але з 1 травня 2014 року було запровадження ліцензування поставок пива для країн-імпортерів, що не входять до митного союзу ЄАЕС. Цим і пояснюється значне зменшення експорту

пива до Республіки Білорусь. Також даний ринок є політично нестабільним, тому ПрАТ «Оболонь» поступово переорієнтовується на ринок ЄС. В середньому частка експорту пива до ЄС за останні 5 років склала 37 %, що свідчить про позитивні тенденції співпраці з країнами Західної Європи.

Компанія «Оболонь» має широкий асортимент продукції пива і активно розвиває товарну стратегію на зовнішніх ринках, тому буде доцільно проаналізувати структуру експорту пива по брендам за 2019 рік (рис.1.3).

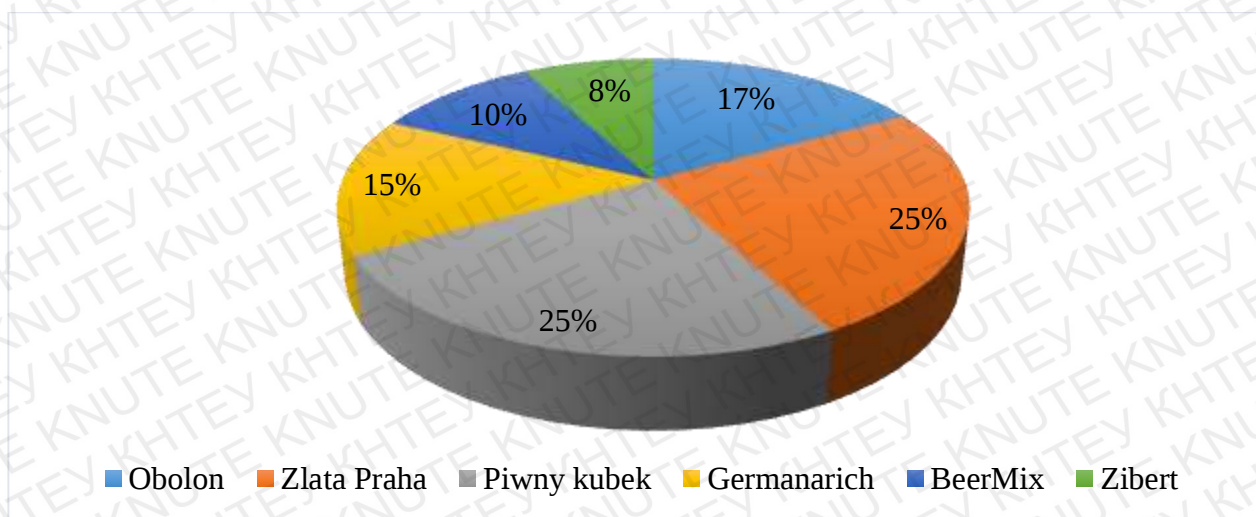

Рис.1.3 Структура експорту пива по брендам за 2019 рік

Джерело: побудовано автором за даними [5]

За результатами аналізу рис. 1.2, слід відзначити, що компанія експортує за кордон 6 основних брендів (Obolon, Zlata Praha, Pivny kubek, Germanarich, BeerMax, Zibert), які адаптовані для зовнішнього ринку.

Для детального аналізу ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства слід проаналізувати існуючий контракт (додаток 3) та порівняти експортні операції та збут продукції на внутрішньому ринку. Тому можна розглянути співпрацю з Республікою Молдовою (табл. 1.12).

Таблиця 1.12

Умови експортного контракту

Назва товару	Hardmix
Код УКТЗЕД	2203 00 01 00
Країна-імпортер	Республіка Молдова
Ціна за 1 дал, євро	15,90
Загальна кількість, дал	1000
Умови постачання	FCA Київ
Курс НБУ на час здійснення платежів грн./євро	32,63

Джерело: побудовано автором за даними додатку 3

На основі вищенаведених даних контракту розрахуємо ефективність експортної операції до Республіки Молдови.

Таблиця 1.13

Розрахунок ефективності експортної операції до Республіки Молдови

Показник	Результат
Кількість одиниць товару, дал	1000
Ціна за контрактом, євро	15,90
Обсяг реалізації продукції, євро	15 900,00
Курс валют, грн./євро	32,63
Виробнича собівартість партії, грн	340 000,00
Додаткові витрати, що пов'язані з експортом товару, грн	40 000,00
Витрати, пов'язані з реалізацією товарів на внутрішньому ринку, грн	30 000,00
Ціна реалізації на внутрішньому ринку, грн	47,78
Ціна реалізації на зовнішньому ринку, грн.	52,00
Коефіцієнт ефективності експортної операції	1,36
Коефіцієнт ефективності реалізації експортних товарів на внутрішньому ринку	1,25

Джерело: розраховано автором

Отже, проаналізувавши отримані дані, можна зробити висновок, що для підприємства є більш вигідна торгівля на зовнішньому ринку, ніж на внутрішньому. Адже коефіцієнт ефективності даної експортної операції складає 1,36, а на внутрішньому ринку - 1,25.

Наступним кроком в аналізі ефективності зовнішньоекономічної діяльності є аналіз показника валютної ефективності в період 2015-2019 рр. (табл.1.14).

Таблиця 1.14

**Показник валютної ефективності експорту ПрАТ «Оболонь» в період
2015-2019 рр.**

Показник	2015	2016	2017	2018	2019
Розрахунок (Е вал.ек.)	$\frac{1,30 * 15000}{32 * 15000}$	$\frac{1,35 * 15000}{35 * 15000}$	$\frac{1,55 * 9000}{34 * 9000}$	$\frac{1,70 * 12000}{38 * 12000}$	$\frac{1,59 * 10000}{37 * 10000}$
Результат	0,040	0,038	0,045	0,044	0,042

Джерело: розраховано автором за даними [4]

За результатами проведених досліджень, можна сказати, що за період 2015-2019 рр. експортна діяльність компанії була ефективна, адже коефіцієнт валютної ефективності експорту перевищував значення зворотного курсу обміну валюти.

Основними показниками, що характеризують виконання зобов'язань за експортними операціями, є: коефіцієнт виконання зобов'язань за вартістю, коефіцієнт виконання зобов'язань за фізичним обсягом, коефіцієнт виконання зобов'язань за ціною. Їх аналіз наведено в таблиці 1.15.

Таблиця 1.15

**Аналіз виконання зобов'язань з експортних операцій ПрАТ «Оболонь» за
2019 рік**

Показник	Формула	Розрахунок	Результат
Коефіцієнт виконання зобов'язань за вартістю (Квар)	$K_{вар} = \frac{\sum_{i=1}^n Q_{iф} * P_{iф}}{\sum_{i=1}^n Q_{in} * P_{in}}$	$K_{вар} = \frac{1,59 * 20000}{1,70 * 20000}$	0,93
Коефіцієнт виконання зобов'язань за фізичним обсягом (Кфіз)	$K_{фіз} = \frac{\sum_{i=1}^n Q_{iф} * P_{in}}{\sum_{i=1}^n Q_{in} * P_{in}}$	$K_{фіз} = \frac{20000 * 1,59}{20000 * 1,70}$	1,00
Коефіцієнт виконання зобов'язань за ціною (Кц)	$K_{ц} = \frac{\sum_{i=1}^n Q_{iф} * P_{iф}}{\sum_{i=1}^n Q_{iф} * P_{in}}$	$K_{ц} = \frac{20000 * 1,59}{20000 * 1,70}$	0,93

Джерело: розраховано автором за даними [4]

Отже, отримавши вищенаведені розрахунки, можна дійти до висновку, що підприємство на 100% виконало свої експортні зобов'язання за фізичним обсягом продукції. ПрАТ «Оболонь» недовиконало свої експортні зобов'язання в основному за рахунок недовиконання зобов'язань за ціною та вартістю, але дані показники складають результат 0,93, що свідчить про те, що в цілому результат експортної

операції є задовільний та ефективний і виконаний на 93 %.

Отже, незважаючи на складні економічні та політичні умови, підприємство має позитивну експортну динаміку та займає лідерські позиції. На сьогоднішній день підприємство чітко визначило свої найважливіші експортні ринки, а також необхідність проводити активну роботу з освоєння інших. Мова йде насамперед про такі держави, як країни Балтії. Саме в цьому регіоні вигідно сполучаються такі важливі показники, як обсяг ринку, платоспроможний попит, відсутність жорсткої конкурентної боротьби. Перспективними ринками збуту залишається країни СНД та країни Європейського союзу.

1.3. Дослідження ефективності здійснення збутової діяльності ПрАТ «Оболонь» в розрізі пріоритетних ринків збуту

Для забезпечення належної зовнішньоекономічної діяльності необхідно, щоб ефективно функціонувала система збуту на підприємстві на зовнішніх ринках. Розробка міжнародної збутової політики для ПрАТ «Оболонь» має на меті визначення оптимальних напрямків і засобів, необхідних для забезпечення найбільшої ефективності процесу проникнення на зовнішній ринок [7]. Це передбачає обґрунтований вибір організаційних форм і методів збутової діяльності, орієнтованих на досягнення намічених кінцевих результатів [8]. Тому слід детально розглянути організацію збутової діяльності ПрАТ «Оболонь» для визначення її ефективності та розробки напрямів її вдосконалення.

На ПрАТ «Оболонь» створено декілька відділів, які займаються збутом продукції на різні клієнтурні ринки - це департамент продаж, відділ експорту та комерційний відділ. Основні функції відділу експорту, який займається збутом продукції на закордонні ринки представлені в додатку Л.

При здійсненні зовнішньоекономічної діяльності компанія використовує непрямий метод збуту. Непрямий збут - це метод, при якому виробники товарів користуються послугами різного роду незалежних посередників [9]. Даний метод є найбільш сприйнятним для здійснення збутової діяльності на зовнішніх ринках, адже характеризується високим професіоналізмом посередників у збутовій сфері, що допомагає прискорити окупність витрат і оборотність коштів, створює зручності для кінцевих покупців та здатність посередників успішніше супроводжувати товар до цільового ринку. Зв'язки, досвід, спеціалізація посередників забезпечують фірмі набагато більший успіх, ніж вона могла б досягти, спираючись лише на власні сили. Отже, слід зазначити, що даний метод збуту має свій ряд переваг, тому на разі є пріоритетним для підприємства.

Доступність товарів до клієнтурних ринків забезпечують ефективно організовані канали розподілу продукції підприємства [10]. Проаналізуємо канали

розподілу (тобто сукупність юридичних або фізичних осіб, які приймають участь у процесі розподілу товарів на однорідні клієнтурні ринки) компанії «Оболонь» (рис.1.5).

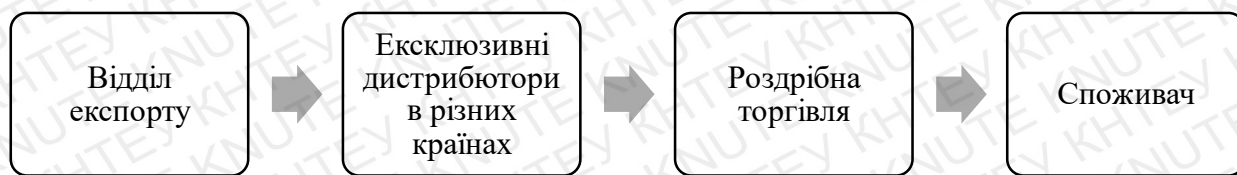

Рис.1.5 Канали розподілу продукції ПрАТ «Оболонь» на зовнішніх ринках

Джерело: побудовано автором

Для збуту продукції на закордонні ринки ПрАТ «Оболонь» застосовує канали розподілу другого рівня. У каналі другого рівня відбувається найвигідніше поєднання високої частка виручки від реалізації продукції, яку забезпечує відповідний канал, та високої рентабельності [11]. Чим довший канал, тим важче його контролювати. Саме тому ПрАТ «Оболонь» використовує короткі непрямі канали. Даний канал розподілу продукції потребує всілякої підтримки довгострокових зв'язків партнерів, що відповідає стратегії «підтримання позиції». Даний канал збуту містить у собі двох посередників: ексклюзивний дистриб'ютор та роздрібний торговець. Дистриб'ютор просуває товар на своїй території шляхом організації дилерської мережі, рекламує товар, використовує торговельне найменування, знак та іншу символіку виробника. В кожній країні компанія «Оболонь» вибирає дистриб'ютора, якому надає ексклюзивні права на збут своєї продукції, наприклад «Obolon Polska» (Польща), ТОВ «Арамис и К» (Білорусь), «Алко Прага» (Чехія), «Шериф» (Молдова). Дистриб'ютори зазвичай здійснюють продажі іншим продавцям, наприклад роздрібним продавцям або клієнтам-організаціям, а не кінцевим користувачам. Вони закупають товари у виробників або імпортерів, набуваючи права власності та забезпечують їх зберігання і перепродаж невеликими партіями роздрібним продавцям, надаючи їм додаткові

послуги. Так як вони знаходяться до клієнтів ближче, ніж виробники, вони здатні забезпечити швидку доставку. Зазвичай оптовики мають справу із декількома постачальниками і здатні запропонувати взаємодоповнюючі товари.

Важливим елементом у виваженій збутовій діяльності для підприємства-суб'єкта ЗЕД є застосування інструментів стимулювання збуту. Саме правильний вибір інструменту може забезпечити досягнення цілей підприємства на зовнішніх ринках. Інструменти стимулювання збуту ПрАТ «Оболонь» зображені на рисунку 1.6.

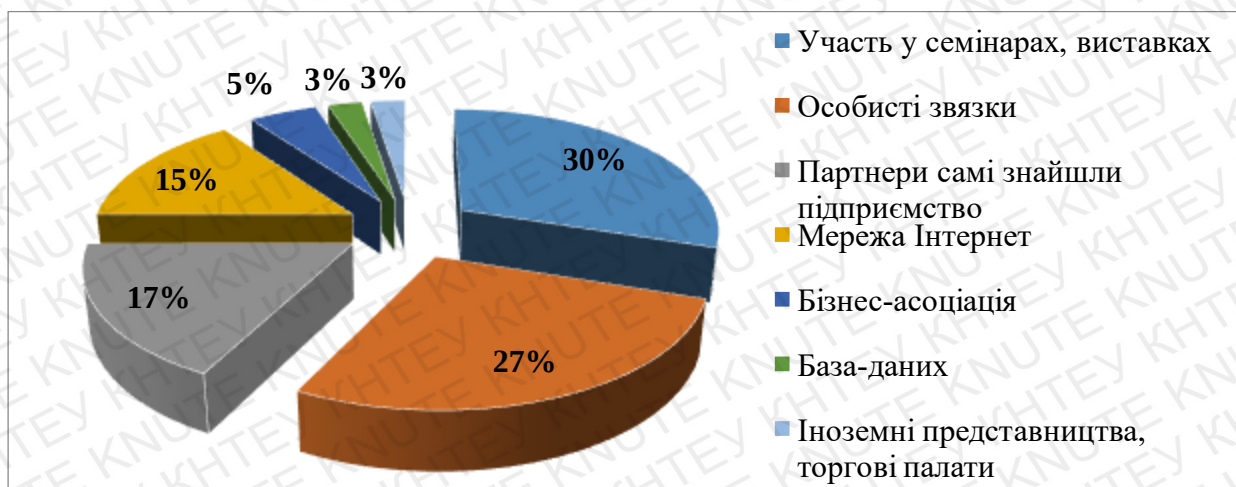

Рис.1.6 Пошук збуту продукції ПрАТ «Оболонь» на зовнішніх ринках

Джерело: побудовано автором

З вищенаведеного рисунку можна дійти до висновку, що компанія для пошуку збуту використовує в основному виставки та семінари. Компанія кардинально змінила стратегію розвитку зовнішніх ринках. Участь у міжнародній виставці є одним із найбільш ефективних засобів розширення ринків збуту для підприємства-суб'єкта ЗЕД. Саме на виставках та ярмарках компанія знаходить дистриб'юторів, які продовжують збут продукції на закордонному ринку. Добре спланована виставкова діяльність є дієвим засобом, який стимулює продаж товарів і послуг на зовнішніх ринках, дає можливість зробити дієву рекламу продукції підприємства і є в-цілому ефективним методом в конкурентній боротьбі. Наприклад, у 2018 році корпорація «Оболонь» брала участь у трьох масштабних виставках: виставка SIAL

China (м. Шанхай), PLMA (м. Нідерланди) та SIAL Paris (м. Париж). Сьогодні є вже кілька нових контрактів які були підписані завдяки участі у згаданих виставках, що свідчить про ефективну збутову діяльність корпорації. Таким чином, активна виставково-ярмаркова діяльність підприємства є одним з важливих чинників успішного просування та збуту продукції на ринках зарубіжних країні та робить компанію всесвітньо відомою.

Для аналізу збутової діяльності необхідно провести аналіз основних показників результативності, які відображені в таблиці 1.16.

Таблиця 1.16

**Показники результативності збутової діяльності на зовнішніх ринках
ПрАТ «Оболонь» в період 2015-2019 рр.**

Показник	Роки					Темп приросту %			
	2015	2016	2017	2018	2019	2016/ 215	2016/ 215	2016/ 215	2016/ 215
Фактичний обсяг реалізованої продукції на зовнішніх ринках (млн. дал)	23,56	19,57	16,98	19,54	20,83	-16,90	-13,20	15,07	6,60
Кількість укладених ЗЕД контрактів з покупцями, шт	310	318	330	335	350	13,63	12,00	14,28	9,37
Кількість повністю виконаних ЗЕД контрактів, шт	220	250	280	320	350	13,63	12,00	14,28	9,37
Середня вартість виконаного контракту, дол	17500	18200	18700	19800	20000	4,00	2,74	5,88	5,88

Джерело: побудовано автором за даними ПрАТ «Оболонь»

До показників результативності збутової діяльності, перш за все, відноситься обсяг реалізації продукції. Дані табл. 1.16 свідчать про те, що в період 2015-2018 років фактичний обсяг реалізованої продукції на зовнішніх ринках мав тенденцію до зменшення, але вже у 2019 році збільшився, що свідчить про те, що корпорація покращує збутову діяльність на зовнішніх ринках. Активність збутової діяльності оцінюється кількістю укладених і виконаних контрактів з покупцями. За останні 5

років кількість укладених та виконаних контрактів збільшилося від 310 до 350 контрактів. Дана позитивна динаміка свідчить про те, що у підприємства збільшилася частка великих покупців в загальному обсязі збуту.

Так як для подальшого дослідження діяльності ПрАТ «Оболонь» було обрано ринок пива, то слід проаналізувати ефективність збуту пива на основних ринках за 2019 рік (табл.1.17).

Таблиця 1.17

Аналіз ефективності збуту пива на основних ринках ПрАТ «Оболонь» за 2019 рік.

Ринок	Країни ЄС	Країни СНД	Країни Близького сходу	Країни Азії	Країни Північної Америки	Країни Африки
Обсяг, л	2 500 000	2 100 000	1 470 000	1 100 000	860 000	750 000
Ціна реалізації за одиницю продукції, дол. США	2,10	1,50	1,15	1,10	1,35	1,05
Виробнича собівартість партії, дол. США	2 642 800	1 700 000	700 000	410 160	448 300	123 690
Чистий дохід від експорту, дол.США	5 250 000	3 150 000	1 690 500	1 210 000	1 161 000	787 500
Витрати на збут, дол.США	1 174 938,4	890 684	750 000	720 000	680 000	640 000
Коефіцієнт ефективності	1,37	1,21	1,16	1,07	1,02	1,03

Джерело: розраховано автором за даними [4]

Проаналізувавши основні регіони збуту підприємства, можна побачити, що найбільшу ефективність має співпраця з країнами СНД та країнами Європейського союзу. Це означає, що підприємству і надалі вигідно співпрацювати з даними регіонами і збільшувати свої обсяги збуту. Співпраця з країнами Африки та Азії є недостатньо ефективною, тому підприємству слід або посилити розвиток своєї діяльності на даних ринках або переглянути доцільність експортних поставок до

даних регіонів.

Далі слід проаналізувати витрати на збут на зовнішніх ринках збуту за 2019 рік (табл. 1.18).

Таблиця 1.18

Аналіз витрат на збут ПрАТ «Оболонь» за 2019 рік

Ринок	Витрати на збут (експорт), дол.США	Витрати на збут на 1 літр, дол.США
ЄС	1 174 938,40	0,46
СНД	890 684,00	0,42
Близький Схід	750 000,00	0,51
Азія	720 000,00	0,65
Північна Америка	680 000,00	0,79
Африка	640 000,00	0,85

Джерело: побудовано автором за даними ПрАТ «Оболонь»

За вищенаведеною таблицею можна дійти до висновку, що найбільші витрати на збут простежуються в таких регіонах як Європейський союз та країни СНД. Причиною достатньо високих витрат в даних регіонах є витрати на послуги дистриб'юторів та значні витрати на рекламу.

Отже, проаналізувавши процес організації здійснення збутової діяльності ПрАТ «Оболонь» та показники ефективності, можна дійти до висновку, що підприємство має налагоджену систему збуту, але компанії і надалі треба розвивати збутову діяльність та знаходити шляхи покращення для розвитку.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

У цьому розділі був проведений аналіз діяльності підприємства ПрАТ «Оболонь», його загальна характеристика, фінансовий стан, виробничо-господарська діяльність, зовнішньоекономічна та ефективність збутової діяльності на зовнішніх ринках.

Враховуючи аналіз показників фінансово-господарської діяльності підприємства можна дійти до висновку, що компанія за останні 5 років часто зазнавала збитків та отримувала показники нижчі за нормативні значення. Проте, вже починаючи з 2019 року, підприємство почало покращувати результати своєї діяльності і, як наслідок, отримало позитивні результати від своєї діяльності.

Корпорація веде активну зовнішньоекономічну діяльність та є найбільшим українським експортером пива. Географічна структура експорту компанії є диверсифікованою. Аналіз географічної структури експорту ПрАТ «Оболонь» дозволяє відзначити, що найбільші обсяги експорту склали до країн СНД, Європейського союзу та до країн Близького Сходу.

При здійсненні зовнішньоекономічної діяльності компанія використовує непрямий метод збуту. До показників результативності збутової діяльності, перш за все, відноситься обсяг реалізації продукції. В період 2015-2018 років фактичний обсяг реалізованої продукції на зовнішніх ринках мав тенденцію до зменшення, але вже у 2019 році збільшився, що свідчить про те, що корпорація покращує збутову діяльність на зовнішніх ринках. Проаналізувавши основні регіони збуту підприємства, можна побачити, що найбільшу ефективність має співпраця з країнами СНД та країнами Європейського союзу. Це означає, що підприємству і надалі вигідно співпрацювати з даними регіонами і збільшувати свої обсяги збуту. Співпраця з країнами Африки та Азії є недостатньо ефективною, тому підприємству слід або посилити розвиток своєї діяльності на даних ринках або переглянути доцільність експортних поставок до даних регіонів.

РОЗДІЛ 2. УДОСКОНАЛЕННЯ ЗБУТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПрАТ «ОБОЛОНЬ» НА ЗОВНІШНІХ РИНКАХ

2.1. Напрями удосконалення збуту пива ПрАТ «Оболонь» на зовнішніх ринках

Обґрунтована збутова діяльність є необхідною умовою досягнення позитивних фінансових результатів, зміцнення фінансової самостійності та підвищення ділової активності підприємства-суб'єкта ЗЕД. Саме тому для компанії є важливим визначення напрямів удосконалення збутової діяльності на зовнішніх ринках. За результатами дослідження ПрАТ «Оболонь» є конкурентоспроможним та прагне підвищити свій збутовий потенціал в умовах теперішнього стану економіки. Ознайомившись попередньо з організацією збуту та зі специфікою діяльності організації, було розроблено декілька рекомендацій щодо поліпшення порядку збуту пива на зарубіжних ринках, які відображені в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Напрями удосконалення збутової діяльності ПрАТ «Оболонь» на зовнішніх ринках

Етап	Характеристика
Обґрунтування нового пріоритетного ринку збуту	Аналіз основних ринків збуту та вибір найоптимальнішого
Визначення каналів збуту	Процес вибору оптимального каналу включає в себе наступні кроки: визначення завдань, стратегії і характеристик надійності каналу, використовуваних як критерії оцінки варіантів; оцінка ступеня важливості кожного критерію; складання переліку розглянутих варіантів; оцінка кожного варіанта за прийнятими критеріями і вибір найкращого
Вибір посередників	Визначення загальної кількості посередників, які будуть продавати продукцію підприємства
Логістика	Вибір оптимального транспорту
Маркетинг	Участь у виставках та ярмарках

Джерело: побудовано автором

Отже, перший етап передбачає пошук пріоритетного ринку збуту товару. До 2014 року пріоритетним ринком збуту була Білорусь, але з 1 травня 2014 року було запровадження ліцензування поставок пива для країн-постачальників, що не

входять до Митного союзу ЄАЕС. Цим і пояснюється значне зменшення експорту пива до Республіки Білорусь. Також даний ринок є політично нестабільним, тому для ПрАТ «Оболонь» є необхідним знайти новий пріоритетний ринок збуту. Для пошуку пріоритетного ринку збуту товару було проаналізовано країни з найбільшим споживанням пива за 2019 рік (табл.2.2).

Таблиця 2.2

Споживання пива за країнами за кількістю населення за 2019 рік

Країна	Споживання пива на душу населення (літри)
Чехія	143,3
Намібія	108,0
Австрія	106,0
Німеччина	104,2
Польща	100,8
Ірландія	98,2
Румунія	94,1
Сейшели	90,0
Естонія	89,5
Литва	88,7

Джерело: побудовано автором за даними [12]

За результатами аналізу можна дійти до висновку, що ЄС є найбільшим споживачем пива у світі. Країною, яка очолює список, є Чеська Республіка населення якої споживає 143,3 літра на душу населення. Сім інших європейських країн (Австрія, Німеччина, Польща, Ірландія, Румунія, Естонія та Литва) увійшли до першої десятки списку споживання пива на душу населення в світі. Таким чином, ринок ЄС для підприємства є пріоритетним та перспективним, адже даний ринок характеризується наявністю попиту на даний товар.

Уваги потребує аналіз найбільших імпортерів пива українського виробництва за 2019 рік (табл.2.3).

Таблиця 2.3

Найбільші імпортери пива з України в 2019 році

Країна-імпортер	Обсяги імпорту в грошовому виразі (тис. дол)	Обсяги імпорту в кількісному виразі (тони)	Зростання імпортованої вартості в 2015-2019 рр. %	Зростання імпортованої кількості в 2015-2019 рр. (% в рік)	Частка в імпорті країни-імпортера %	Частка в українському експорті, %
Литва	2 241,0	8 451,0	15	23	6,4	19,5
Китай	1 921,0	4 097,0	54	48	0,2	16,7
Ізраїль	1 754,0	-	22	-	2,8	15,3
Польща	1 051,0	1 701,0	-21	-26	1,4	9,2
Угорщина	929,0	2 330,0	-	-	1,2	8,1
Грузія	631,0	1 670,0	15	10	7,0	5,5
Арменія	355,0	847,0	9	17	10,1	3,1
Тайбей	299,0	561,0	-	-	0,2	2,6
США	289,0	388 м ³	12	10	0,1	2,3
Німеччина	267,0	854,0	11	7	0,1	1,9

Джерело: побудовано автором за даними [13]

За результатами аналізу вищенаведеної таблиці, можна зробити висновок, що пріоритетними ринками збуту є такі країни як Литовська Республіка, Грузія та Республіка Польща, адже вони характеризуються високими обсягами імпорту пива з України. Також слід зауважити, що частка українського пива в імпорті пива в даних країнах складають 6,4 %, 10,1 % та 1,4 % відповідно.

Для визначення перспективних ринків для підприємства-експортера можна застосувати первинний експрес-аналіз ринків на основі бального оцінювання. Обґрунтування вибору цільового ринку відображено в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Експрес-аналіз країн на основі бального оцінювання

Розділ характеристик ринку	Фактор	Оцінка фактору	Ваговий коефіцієнт	Грузія	Республіка Польща	Литовська Республіка
1. Торговельно політична ситуація	1. Договір про співдружність відсутній, торговельні контакти - мінімальні.	0	0.25			

	2. Договір про співдружність існує, торговельні контакти - слабкі.	1				
	3. Гарні торговельні контакти.	2		✓		
	4. Стійкі торговельні зв'язки.	3			✓	✓
2. Торговельні обмеження	1. Ембарго	0	0.15			
	2. Обмеження відсутні	1		✓	✓	✓
	3. Режим найбільшого сприяння	2				
3. Конкуренція	1. Сильна	0	0.20		✓	
	2. Середня	1		✓		✓
	3. Слабка	2				
4. Вимоги до якості	1. Високі	0	0.10		✓	
	2. Помірні	1				✓
	3. Нижче світових стандартів	2		✓		
5. Умови збуту	1. Монополізація ринку	0	0.12			
	2. Олігополізація ринку	1				
	3. Конкурентне середовище	2		✓	✓	✓
6. Відношення з потенційними покупцями	1. У минулому торгівля відсутня	0	0.05			
	2. Незначна торгівля	1				
	3. Епізодичні угоди	2				
	4. Стійкі комерційні зв'язки	3		✓	✓	✓
7. Ефективність комунікативних заходів	1. Низька	0	0.08			
	2. Помірна	1		✓	✓	
	3. Висока	2				✓
8. Доступ до інформації	1. Відсутній	0	0.05			
	2. Фрагментарна	1		✓		
	3. Достатня (достовірна)	2			✓	✓
Сума балів				1,57	1,47	1,85

Джерело: побудовано автором

Отже, отримавши вищенаведені показники можна дійти до висновку, що пріоритетним ринком збуту пива є Литовська Республіка. Дана країна характеризується стійкими торговельними зв'язками, середнім рівнем конкуренції, відсутністю торговельних обмежень та помірними вимогами до якості. Також дана країна характеризується стабільною економічною та політичною ситуацією. Ринок

Литовської Республіки характеризується значними обсягами споживання пива на душу населення (88,7 літрів за 2019 рік), і як наслідок значним попитом на пивну продукцію.

Слід зазначити, що Литовська Республіка продовжує залишатися найбільшим торговельним партнером України серед країн Балтійського регіону. Протягом 2000-2019 рр. обсяги двосторонньої торгівлі товарами зросли більш як у 6 разів та досягли у 2019 році рекордного показника у 1 млрд 653 млн дол. США [14]. За останні 15 років падіння товарообороту спостерігалось лише тричі: у 2005 р. - через скасування двосторонньої Угоди про вільну торгівлю у зв'язку із вступом Литви до ЄС, у 2009 р. - внаслідок світової економічної кризи та у 2015 р. - через економічні проблеми в Україні та вкрай несприятливу цінову кон'юнктуру.

Товарна структура українського експорту товарів до Литовської Республіки у 2019 р. (за даними Державної служби статистики України) відображені на рисунку 2.1.

Рис.2.1 Товарна структура українського експорту до Литовської Республіки у 2019 році
Джерело: побудовано автором за даними [15]

З вищенаведеного рис.2.1 можна побачити, що найбільшу частку в експорті продукції до Литовської Республіки займає продукція АПК і харчової промисловості – 31,4% від загального об'єму експорту товарів, продукція

машинобудування – 13,9%; деревина і вироби з неї – 10,2%, а також чорні метали – 8,0 %.

Слід зазначити, що в 2019 році було підписано Декларацію про розвиток стратегічного партнерства між Україною та Литовською Республікою на період з 2020 по 2024 роки. Спільна заява передбачає реалізацію Україною та Литвою низки спільних заходів у таких сферах, як міжнародна й регіональна безпека, європейська та євроатлантична інтеграція, економіка, соціальна політика, розвиток торгівлі та інвестицій, наукова співпраця, співробітництво в культурній і гуманітарній сферах. Також Україна та Литовська Республіка мають спільний логістичний проект разом із Республікою Білорусь. Цей проект залізниць полягає в перевезенні вантажу від Чорного до Балтійського моря. Головний маршрут: Чорноморськ- Київ-Мінськ-Вільнюс-Клайпеда, що складає 1734 км долається за 54 години. Тож його привабливість, за задумом, полягає у швидкості та економності у порівнянні з іншими маршрутами перевезення вантажу [16]. Регулярний рух поїзда комбінованого транспорту «ВІКІНГ» розпочато 6 лютого 2003 року. На форумі міністрів транспорту Європи і Азії проект «Вікінг» оголошений найкращим з організаційної точки зору способом транспортування вантажів. Комісія Європейського Союзу по транспорту визнала потяг комбінованого транспорту «Вікінг» кращим європейським проектом в 2009 році з перевезення вантажів [16].

Рис.2.2 Транспортний маршрут «Viking» між портами Чорноморськ-Клайпеда

На сьогоднішній день маршрут проходить через Болгарію, Румунію, Молдову, Азербайджан, Грузію, Україну, Білорусь і Литву і з'єднає ланцюг морських контейнерних і контейнерних ліній Балтійського регіону з аналогічною системою Чорного і Каспійського морів[17].

Отже, проаналізувавши всю вищенаведену інформацію, можна дійти до висновку, що пріоритетним ринком збуту пива для ПрАТ «Оболонь» може бути Литовська Республіка. Тому наступним кроком для компанії є реалізація збуту продукції на даний ринок.

Другим етапом вдосконалення збутової діяльності ПрАТ «Оболонь» є вибір оптимального методу збуту та каналів розподілу на ринку Литовської Республіки. Компанія буде організовувати збут пива на ринку Литовської Республіки шляхом непрямого методу збуту та використовуючи канали розподілу першого рівня, що означає, що збут товару компанії буде реалізовуватися за допомогою одного посередника, що значно зменшить витрати на збут.

Ринок пива Литовської Республіки характеризується тим, що споживачі віддають більшу перевагу імпортному пиву та фірмовим мережам магазинів пива. Тому слід проаналізувати основні роздрібні мережі магазинів, для того, щоб обрати найкращого посередника для збуту пива.

Таблиця 2.5

Аналіз мережі роздрібних магазинів пива Литовської Республіки у 2019 році

Мережа роздрібних магазинів	Кількість магазинів по країні, шт	Чистий дохід від реалізації продукції, тис. євро	Частка, %
Maxima Beer	34	709,69	52
Norfa	8	421,74	11
Rimi Beer	16	655,23	22
Alaus IKI	12	300,52	17
Всього	70	2087,20	100

Джерело: побудовано автором за даними [18, 19].

Таблиця 2.5 показує, що основними магазинами пива Литовської Республіки є: Maxima Beer, Norfa, Rimi Beer та Alaus IKI. Найбільшу частку та чистий дохід від реалізації продукції, має мережа роздрібних магазинів «Maxima Beer». «Maxima Beer» є частиною компанії «Maxima LT UAB». Maxima LT UAB є найбільшою Литовською компанією, одним із найбільших платників податків та є найбільшим роботодавцем.

Мережа магазинів «Maxima Beer» представлена у найбільших містах Литовської Республіки: Вільнюс, Каунас, Клейпада та Шауляй. Так як дана мережа характеризується достатньо високими фінансовими показниками, то для збуту продукції на даному ринку ПрАТ «Оболонь» буде співпрацювати саме з нею.

Товари даної мережі магазинів користуються достатнім попитом у споживачів, тому для ПрАТ «Оболонь» це важливий крок, щоб завоювати даний ринок. Дана мережа магазинів має в асортименті лише литовський вид пива, тому корпорація «Оболонь» може розширити асортимент даної мережі магазинів.

Тому канали збуту «ПрАТ» Оболонь будуть виглядати наступним чином (рис.2.3).

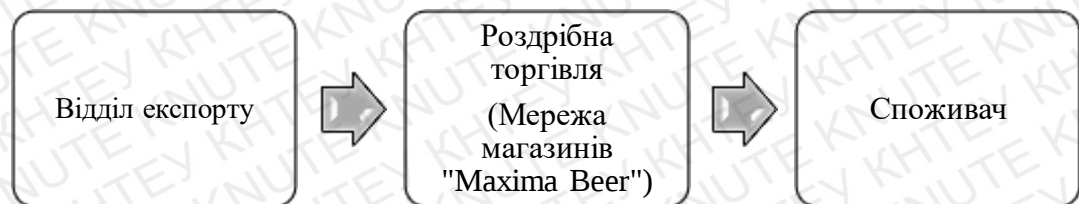

Рис.2.3 Канали збуту ПрАТ «Оболонь»

Джерело: побудовано автором

Наступним етапом здійснення збутової діяльності до Литовської Республіки є організація логістики. Транспортування товару буде здійснюватися спільним з Литвою проектом «Vinking train». Переваги проекту «Vinking train»:

- менша, в порівнянні з іншими видами транспорту, вартість перевезення;
- фіксований графік перевезення, невеликий транзитний час;
- безпека перевезення, збереження вантажів на всьому шляху проходження;

-прискорені митні та прикордонні процедури оформлення документів.

Важливим кроком у стимулювання збуту є маркетингова діяльність, а саме участь у різноманітних конференціях та виставках. В умовах пандемії, на разі, такі види стимулювання збуту є неактуальними, тому для компанії «Оболонь» є важливим продовжувати знаходити інші інструменти стимулювання збуту на закордонних ринках та вдосконалювати свою збутову діяльність. Тому ще однією новою пропозицією, що зможе розширити експортну діяльність є участь у міжнародній віртуальній виставці. Віртуальна-виставка – це умовно не обмежений у часі та просторі захід, який реалізується опосередковано через Інтернет-ресурс, у рамках якого його організатор надає можливість його учасникам на безоплатній або платній основі розмістити в мережі Інтернет на сайті виставки текстову інформацію і графічне, аудіо- або відеозображення експонатів, яке розповідає про учасника віртуальної-виставки, його діяльність, його товари, послуги і технології, а відвідувачам виставки – на безоплатній основі ознайомитися з інформацією і експонатами, представленими учасниками виставки [20].

Як заходи щодо підвищення ефективності збутової діяльності на зарубіжних ринках ПрАТ «Оболонь» пропонується організувати виставку на платформі компанії «Untappd» разом з компанією Beer Merchants. Компанії проведуть першу пивну виставку -фестиваль у Європі, що дасть змогу виробникам пивних напоїв показати свою продукцію та укласти договір з покупцями щодо співпраці. Для ПрАТ «Оболонь» дана подія є актуальна та пріоритетна, яка дасть змогу показати свій продукт на Європейському ринку. Дана віртуальна виставка-фестиваль надає такі можливості:

- текстова, аудіо- та відеозв'язок зі стендистом, доступна прямо з сайту без установки додаткових програм;
- система статистики;
- автоматичне ведення докладної звітності про відвідувачів на всіх частинах ресурсу, аналітика зацікавленості користувачів певними стендами, експонатами,

роздатковим матеріалом, інформація по роботі стендистів і активності клієнтів;

- організація самостійних on-line-конференцій та трансляцій реальних подій в Інтернет, віддалене участь експертів в обговоренні теми з допомогою веб-конференцій;

- можливістю пошуку і залучення клієнтів і партнерів серед компаній з інших країн.

На сучасному етапі розвитку виставкової діяльності інформаційні технології активно використовуються в управлінській діяльності і відіграють важливе значення. Було визначено, що ПрАТ «Оболонь» не використовує інформаційні технології для організації виставкової діяльності. Тому для розв'язання окремих завдань підприємству слід запровадити наступні програми:

- ALPACA Expo - програма реєстрації та підрахунку відвідувачів;
- CRM (Customers Relationship Management) – управління взаємовідносинами з клієнтами. CRM є комп'ютерною програмою, що використовує і реалізує принципи клієнтоорієнтованої роботи.

Таким чином для ПрАТ «Оболонь» пропонується використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для стимулювання збутової діяльності на зовнішніх ринках: організувати виставку на компанії «Untappd» » разом з компанією Beer Merchants активно використовувати комп'ютерні системи управління для управління виставками.

Враховуючи вищевикладене, слід зазначити, що Інтернет-виставки є ефективним інструментом підтримки господарської діяльності підприємств, який дозволяє економити на витратах, стимулює збутову діяльність, зменшує навантаження на персонал, сприяє підвищенню престижу підприємства та визнання бренду [21].

2.2. Пропозиція географічної диверсифікації експорту як захід підвищення ефективності збутової діяльності ПрАТ «Оболонь»

Подальший розвиток експорту ПрАТ «Оболонь» орієнтований на отримання максимального прибутку від покращення діяльності на пріоритетних ринках збуту з мінімальними витратами, а також на досягнення очікуваної ефективності. За результатами аналізу ринків було вирішено розширювати свою зовнішньоекономічну діяльність на ринку Литовської Республіки. Найголовнішими факторами для організації зовнішньоторговельних операцій на даному ринку є:

- територіальна близькість;
- схожість менталітету;
- тісна економічна та політична співпраця
- висока схожість у веденні бізнесу.

Для подальшої розробки експортного контракту з Литовською Республікою необхідно визначитися з рівнем цін на продукцію. Для цього було проаналізовано рівень цін основних підприємств з виробництва пива Литовської Республіки та порівняння з цінами ПрАТ «Оболонь».

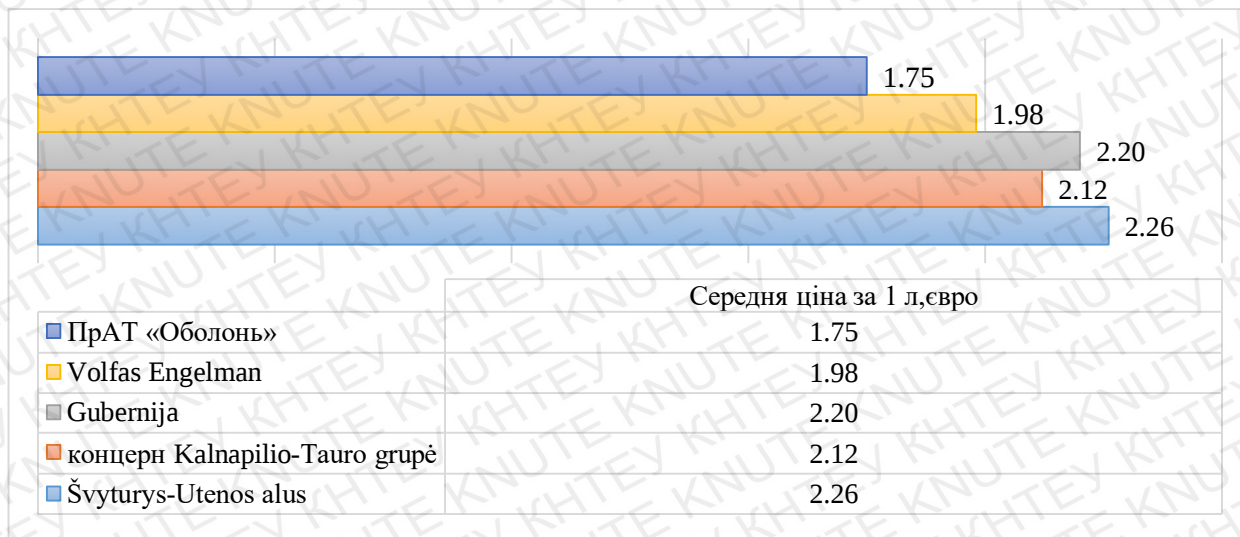

Рис.2.4 Порівняння середніх цін на пиво компаній Литовської Республіки та ПрАТ

«Оболонь» за 2019 рік

Джерело: побудовано автором за даними [22]

З рис. 2.4 можна дійти до висновку, що основними виробниками пива на території Литовської республіки є такі підприємства як Švyturys-Utenos alus, Kalnapilio-Tauro grupė, Gubernija та Volfas Engelman, які виробляють 80 % усього пива в країні. Середня ціна на пиво варіюється від 1.98 євро до 2.26 євро за 1 літр. ПрАТ «Оболонь» планує розширювати свою діяльність з ціною 1.75 євро за 1 літр. Дана ціна є достатньо конкурентоспроможною, адже є найнижчою серед усіх виробників пива Литовської Республіки.

Наступною умовою є обґрунтування базисних умов поставки майбутньої угоди. Поставка товару здійснюватиметься згідно графіка відвантажень на умовах DPU Інкотермс 2020. Умова DPU передбачає, що продавець повинен розвантажити товар у місці призначення. Експортер несе ризики до моменту доставки і вивантаження товару в позначеному місці.

Також необхідно визначити валютно-фінансові умови майбутнього контракту. Так як співпраця буде проводитись з Литовською Республікою, яка є членом Європейського союзу, то валюта ціни та валюта платежу буде виражена євро. Формою розрахунку буде акредитив. Акредитив- це розрахунковий документ із дорученням однієї кредитної установи іншій здійснити за рахунок спеціально за депонованих коштів оплату товарно-транспортних документів за відвантажений товар[24]. Дана форма розрахунків є вихідною для експортера, адже має одну головну перевагу. Перевагою акредитивної форми розрахунків для продавця є гарантовано отримання платежу від банку.

Отже, для визначення доцільності експортної операції, розробленої у попередньому розділі, є необхідним аналіз прогнозної оцінки зовнішньоторговельної операції для прийняття остаточного рішення щодо можливої співпраці із закордонним контрагентом.

Таблиця 2.6

Умови експортного контракту

Назва товару	Пиво «Преміум»
Код УКТЗЕД	2203 00 01 00
Країна-імпортер	Литовська Республіка
Ціна за 1 дал/євро	17,50
Загальна кількість, дал	2000
Умови постачання	DPU Вільнюс
Курс НБУ на час здійснення платежів грн./євро	33,22

Джерело: побудовано автором за даними додатку К

На основі табл. 2.6 розрахуємо ефективність експортної операції до Литовської Республіки (табл.2.7).

Таблиця 2.7

Розрахунок ефективності експортної операції до Литовської Республіки

Показник	Результат
Кількість одиниць товару, дал	2000
Ціна за контрактом, євро	17,50
Обсяг реалізації продукції, євро	35 000,00
Курс валют,грн/євро	33,22
Виробнича собівартість партії, грн	640 000,00
Додаткові витрати, що пов'язані з експортом товару, грн	90 000,00
Витрати, пов'язані з реалізацією товарів на внутрішньому ринку, грн	30 000,00
Ціна реалізації на внутрішньому ринку, грн	47,78
Ціна реалізації на зовнішньому ринку, грн.	58,13
Коефіцієнт ефективності експортної операції	1,59
Коефіцієнт ефективності реалізації експортних товарів на внутрішньому ринку	1,42

Джерело: розраховано автором за даними додатку К

Отже, проаналізувавши отримані дані , можна зробити висновок, що нова експортна операція буде ефективніша за минулу експортну операцію. Коефіцієнт підвищився з 1.36 до 1.59, що вказує на те, що пріоритетний ринок збуту для підприємства є достатньо економічно ефективним. Також доцільно зазначити, що для підприємства є більш вигідна торгівля на зовнішньому ринку, ніж на внутрішньому. Адже коефіцієнт даної експортної операції складає 1,59, а на внутрішньому ринку-1,42.

Також слід здійснити аналіз майбутньої валютної ефективності даної операції.

Розрахунок відображений в табл. 2.8.

Таблиця 2.8

**Розрахунок валютної ефективності експортної операції ПрАТ «Оболонь»
на 2020 р.**

Період	Розрахунок	Результат
2020 р.	$E_{\text{вал.ек.}} = \frac{1,75 * 20000}{36,5 * 20000}$	0,05

Джерело: побудовано автором

За результатами проведених досліджень експортна діяльність компанії буде ефективна, адже коефіцієнт валютної ефективності експорту перевищує значення зворотного курсу обміну валюти, який становить 0,03.

Отже, проаналізувавши показники оцінки ефективності запропонованого проекту, можна зробити висновок про доцільність прийняття проекту і його прибутковість. Тому для ефективної діяльності підприємству ПрАТ «Оболонь» слід і надалі розвиватися, слідувати світовим тенденціям, постійно запускати нові послуги та проекти для збільшення ефективності діяльності своєї діяльності. Щоб організаційно-економічний механізм компанії працював як злагоджена система, потрібно постійно удосконалювати окремі його елементи при цьому не забуваючи про взаємозалежність кожного елементу.

2.3. Прогнозування фінансових результатів ПрАТ «Оболонь» в наслідок реалізації запропонованих заходів

Після реалізації запропонованого заходу для підприємства є необхідним здійснити аналіз фінансових результатів. Тому розглянемо, як зміняться фінансові результати діяльності ПрАТ «Оболонь» в результаті реалізації запропонованих заходів. Результати розрахунків наведено в табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Звіт про фінансовий результат до і після впровадження заходу, тис грн.

Показник	2019 рік	Експорт до Литовської Республіки	Прогнозний 2020 рік
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	5 466 148,0	1 162,7	5 467 310,7
Чисті зароблені страхові премії	0	0	0
Премії підписані, валова сума	0	0	0
Премії, передані у перестраховування	0	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	0	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	0	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	4 277 833,0	640,0	4 278 473,0
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	0	0	0
Валовий: прибуток	1 188 315,0	522,7	1 188 837,7
збиток	0	0	0
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	0	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	0	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	0	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	0	0	0
Інші операційні доходи	62 681,0	-	62 681,0

Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	0	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	0	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	0	0	0
Адміністративні витрати	337 100,0	0	337 100,0
Витрати на збут	661 989,0	90,0	662 079,0
Інші операційні витрати	32 219,0	0	32 219,0
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	0	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	0	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	219 688,0	432,7	220 120,7
збиток	0	0	0
Дохід від участі в капіталі	39 058,0	0	39 058,0
Інші фінансові доходи	280,0	0	280,0
Інші доходи	216 198,0	0	216 198,0
Дохід від благодійної допомоги	0	0	0
Фінансові витрати	329 215,0	0	329 215,0
Втрати від участі в капіталі	0	0	0
Інші витрати	1 418,0	0	1 418,0
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	0	0	
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	144 591,0	432,7	145 023,7

Джерело: побудовано автором за даними [25]

Отже, досліджуючи вплив запропонованих заходів на фінансові результати діяльності ПрАТ «Оболонь», бачимо, що їх реалізація дозволить підприємству у проектному 2020 році отримати фінансовий результат до оподаткування в розмірі 145 023,7 тис. грн, а також підвищити свою збутову діяльність і в цілому

конкурентоспроможність на зовнішньому ринку.

Далі слід здійснити прогноз фінансових результатів підприємства без урахування запропонованого заходу при збереженні тенденцій минулих періодів (табл.2.10) для порівняння показників та аналізу доцільності впровадженого заходу. Для прогнозування скористаємось методом екстраполяції тренду. Екстраполяція тренду – один з основних методів прогнозування динаміки ринку. Сутність методу полягає в тому, що на основі динамічного ряду статистичних даних визначається основна тенденція зміни (тренд), і ця тенденція поширюється на майбутнє (в межах періоду прогнозування)[27].

Таблиця 2.10

Прогнозовані фінансові результати ПрАТ «Оболонь» без урахування заходу на період 2020-2024 рр.

Показник	Роки				
	2020	2021	2022	2023	2024
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	5466273,5	5800821,3	6155844,2	6532595,2	6932404,2
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	4277900,8	4567862,4	4877478,0	5208079,8	5561090,2
Валовий: прибуток	1188372,7	1232958,9	1278361,9	1324515,4	1371314,0
Витрати на збут	662005,6	601891,7	547236,4	497544,2	452364,3
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	219714,5	219741,0	219767,5	219794,0	219820,5
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	144617,5	144644,0	144670,5	144697,0	144723,6

Джерело: розраховано автором

Досліджуючи фінансові результати діяльності ПрАТ «Оболонь» без урахування заходу, бачимо, що підприємство у прогнозованому 2020 році отримає фінансовий результат до оподаткування в розмірі 144 617,5 тис. грн, який є нижчим на 406,2 тис. грн за фінансовий результат до оподаткування з урахуванням заходу, що свідчить про ефективність запропонованого заходу.

Враховуючи всі витрати та доходи від впровадженого проекту на підприємстві ПрАТ «Оболонь» спрогнозуємо динаміку зміни основних фінансових показників з

урахуванням ефекту від даного проекту. Розглянемо якими будуть основні фінансових показники підприємства в період 2020-2024 років. Прогнозовані фінансові результати ПрАТ «Оболонь» на період 2020-2024 відображені в табл. 2.11.

Таблиця 2.11

Прогнозовані фінансові результати ПрАТ «Оболонь» з урахуванням заходу на період 2020-2024 рр., тис.грн

Показник	Роки				
	2020	2021	2022	2023	2024
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	5467310,7	5802197,2	6157596,3	6534764,5	6935035,3
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	4278400,0	4568626,1	4878456,6	5209298,8	5562577,8
Валовий прибуток	1188910,7	1233571,0	1279140,0	1325466,0	1372458,0
Витрати на збут	662079,0	601975,1403	547327,5	497640,8	452464,7
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	220120,7	220554,2	220988,6	221423,9	221860,0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	145023,7	145457,6949	145892,9	146329,5	146767,4

Джерело: розраховано автором

Дані таблиці 2.11 свідчать, що показники діяльності підприємства значно покращаться в період 2020-2024 років при дотриманні вказаних тенденцій. В 2024 році підприємство зможе отримати фінансовий результат до оподаткування в розмірі 146767,4 тис.грн. Покращення показників діяльності підприємства перш за все може відбутися відбулося за рахунок збільшення обсягу продаж на зовнішніх пріоритетних ринках та за рахунок зменшення витрат на збут. Підприємству треба дотримуватися цих тенденцій та шукати нові шляхи вдосконалення збутової діяльності на зовнішніх ринках. Таким чином, прогнозування фінансового стану підприємства є основою для подальшого розвитку та розширення підприємства.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

За результатами дослідження ПрАТ «Оболонь» є конкурентоспроможним та прагне підвищити свій збутовий потенціал в умовах теперішнього стану економіки. Ознайомившись попередньо з організацією збуту та зі специфікою діяльності організації, було розроблено декілька рекомендацій щодо поліпшення порядку збуту пива на зарубіжних ринках. Було визначено необхідність пошуку нового пріоритетного ринку збуту. За результатами аналізу ринків було вирішено розширювати свою зовнішньоекономічну діяльність на ринку Литовської Республіки.

Наступним етапом вдосконалення збутової діяльності ПрАТ «Оболонь» є вибір оптимального методу збуту та каналів розподілу на ринку Литовської Республіки. Компанія буде організовувати збут пива на ринку Литовської Республіки шляхом непрямого методу збуту та використовувати канали розподілу першого рівня, що означає, що збут товару компанії буде реалізовуватися за допомогою одного посередника, що значно зменшить витрати на збут. Як посередника, було обрано мережу магазинів Литовської Республіки «Maxima Beer». Товари даної мережі магазинів користуються достатнім попитом у споживачів, тому для ПрАТ «Оболонь» це важливий крок, щоб завоювати даний ринок.

Також було проаналізовано ефективність впровадження даного заходу. Отже, проаналізувавши показники оцінки ефективності запропонованого проекту, можна зробити висновок про доцільність прийняття проекту і його прибутковість.

Було досліджено вплив запропонованих заходів на фінансові результати діяльності ПрАТ «Оболонь». Їх реалізація дозволить підприємству у проектному 2020 році отримати фінансовий результат до оподаткування в розмірі 145 023,7 тис. грн, а також підвищити свою збутову діяльність і в цілому конкурентоспроможність на зовнішньому ринку.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

ПрАТ «Оболонь» - корпорація з виробництва пива, безалкогольних та слабоалкогольних напоїв в Україні. Враховуючи аналіз показників фінансово-господарської діяльності підприємства можна дійти до висновку, що компанія за останні 5 років часто зазнавала збитків та отримувала показники нижчі за нормативні значення. Проте, вже починаючи з 2019 року, підприємство почало покращувати результати своєї діяльності і, як наслідок, отримало позитивні результати від своєї діяльності.

Корпорація веде активну зовнішньоекономічну діяльність та є найбільшим українським експортером пива. При здійсненні зовнішньоекономічної діяльності компанія використовує непрямий метод збуту. До показників результативності збутової діяльності, перш за все, відноситься обсяг реалізації продукції. В період 2015-2018 років фактичний обсяг реалізованої продукції на зовнішніх ринках мав тенденцію до зменшення, але вже у 2019 році збільшився, що свідчить про те, що корпорація покращує збутову діяльність на зовнішніх ринках. Проаналізувавши основні регіони збуту підприємства, можна побачити, що найбільшу ефективність має співпраця з країнами СНД та країнами Європейського союзу.

Ознайомившись попередньо з організацією збуту та зі специфікою діяльності організації, було розроблено декілька рекомендацій щодо поліпшення порядку збуту пива на зарубіжних ринках. Було визначено необхідність пошуку нового пріоритетного ринку збуту. За результатами аналізу ринків було вирішено розширювати свою зовнішньоекономічну діяльність на ринку Литовської Республіки.

Наступним етапом вдосконалення збутової діяльності ПрАТ «Оболонь» є вибір оптимального методу збуту та каналів розподілу на ринку Литовської Республіки. Запропоновано організовувати збут пива на ринку Литовської Республіки шляхом непрямого методу збуту та використовуючи канали розподілу першого рівня, що означає, що збут товару компанії буде реалізовуватися за

допомогою одного посередника, що значно зменшить витрати на збут. Як посередника, було обрано мережу магазинів Литовської Республіки «Maxima Beer». Товари даної мережі магазинів користуються достатнім попитом у споживачів, тому для ПрАТ «Оболонь» це важливий крок, щоб завоювати даний ринок.

Також було проаналізовано ефективність впровадження даного заходу. Отже, проаналізувавши показники оцінки ефективності запропонованого проекту, можна зробити висновок про доцільність прийняття проекту і його прибутковість. Тому для ефективної діяльності підприємству ПрАТ «Оболонь» слід і надалі розвиватися, слідувати світовим тенденціям, постійно запускати нові послуги та проекти для збільшення ефективності діяльності своєї діяльності..

Було досліджено вплив запропонованих заходів на фінансові результати діяльності ПрАТ «Оболонь». Їх реалізація дозволить підприємству у проектному 2020 році отримати фінансовий результат до оподаткування в розмірі 145 023,7 тис. грн, а також підвищити свою збутову діяльність і в цілому конкурентоспроможність на зовнішньому ринку. Враховуючи всі витрати та доходи від впровадженого проекту на підприємстві ПрАТ «Оболонь» було прогнозовано динаміку зміни основних фінансових показників. Покращення показників діяльності підприємства перш за все може відбутися відбулося за рахунок збільшення обсягу продаж на зовнішніх пріоритетних ринках та за рахунок зменшення витрат на збут. Підприємству треба дотримуватися цих тенденцій та шукати нові шляхи вдосконалення збутової діяльності на зовнішніх ринках. Таким чином, прогнозування фінансового стану підприємства є основою для подальшого розвитку та розширення підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Терент'єва Н. В. Управління збутовою діяльністю в системі управління підприємством. URL : http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2016/21.pdf.
2. Цвюк Д. Р. Збутова політика як засіб для посилення конкурентного статусу підприємства. *Львівська політехніка*. С. 254-255. URL: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/29015/1/150_254_255.pdf.
3. Ключник А. В. Збутова політика та її значення у розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. №4. С. 414–418 . URL: <http://global-national.in.ua/archive/4-2015/87.pdf>
4. Офіційний сайт ПрАТ "Оболонь". URL: <https://obolon.ua/ua>.
5. Вісник ПрАТ "Оболонь". URL: <https://issuu.com/obolon/docs/>_____2018.
6. Пивное дело. URL: <https://pivnoe-delo.info/>.
7. Гнилянська Л. Й. Організація збутової діяльності підприємства. *Національний університет «Львівська політехніка»*. 2014. С.16-17. URL: <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/27455/1/009-016-017.pdf>.
8. Терент'єва Н. В. Принципи та функції управління збутовою діяльністю. *Запорізький національний університет*. URL :http://irbisnbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Vznu_eco_2016_1_18.pdf.
9. Євтушенко В. А. Управління збутовою діяльністю: побудова каналів збуту та їх стимулювання на зовнішніх ринках. *Приазовський економічний вісник*. 2018. № 5. С.193-199. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2018/5_10_uk/35.pdf.
10. Олефіренко О. М. Теоретичні основи визначення інструментів та каналів збуту продукції на підприємстві. *Ефективна економіка*. Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5848>.

11. Балабанова Л. В., Митрохіна Ю.П Управління збутовою політикою: навч. Посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2011. 234 с.
12. World Population Review. URL: <https://worldpopulationreview.com/>.
13. Trade Map. URL: <https://www.trademap.org/>.
14. Стан українсько-литовського торгівельно-економічного та інвестиційного співробітництва. *Посольство України у Литовській Республіці*: URL: <https://lithuania.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/3542-stan-torgovelyno-jekonomichnih-vidnosin/3546-trade-and-investment>.
15. Державна служба статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
16. АУДИТ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ: УКРАЇНА-ЛИТВА. URL: http://neweurope.org.ua/wp-content/uploads/2017/10/Audyt-zovnishnoyi-polityky_Ukr_Lytva_ukr_inet.pdf.
17. Viking Train. URL: <http://www.vikingtrain.com/>.
18. Retail of food products. *Flanders Investment & Trade*. URL: https://www.flandersinvestmentandtrade.com/export/sites/trade/files/market_studies/875150730102038/875150730102038_1.pdf.
19. Maximalt. URL: <https://www.maxima.lt/en>.
20. Ткаченко Т. І. Інтернет технології у виставковій діяльності. *Маркетинг в Україні*. 2008. №3. С.23-28. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32608369.pdf>.
21. Лукашова Л. В. Використання Інтернет-виставок як інструменту підтримки господарської діяльності підприємств. URL: http://www.rusnauka.com/28_OINXXI_2010/Economics/72402.doc.htm.
22. The cost of beer around the world. *Finder*. URL : <https://www.finder.com/international-beer-price-map>.
23. Терміни Інкотермс 2020. URL: <https://incoterms2020.com.ua/terms>.
24. Положення про безготівкові розрахунки в господарському обороті України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v_116500-93#Text.
25. Smida. URL: <https://smida.gov.ua/>.

26. Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД-2010). URL: http://kved.ukrstat.gov.ua/KVED2010/kv10_i.html.

27. Яренко А. В. Систематизація кількісних методів прогнозування кон'юнктури ринку в маркетингових дослідженнях. *Економіка та управління підприємствами Economics & Business Management*. 2015. № 3. С.11-18. URL: https://knutd.edu.ua/publications/pdf/Visnyk/2015-3/11_18.pdf.

28. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. веб-сайт. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.

29. QD Professional. веб-сайт. URL: <http://www.qdpro.com.ua/>.

30. FAO. URL: <http://www.fao.org/home/ru/>.

31. Carlsberg Ukraine. URL: <https://carlsbergukraine.com/>.

32. Державна Митна Служба. URL: <https://customs.gov.ua/>.

33. Офіс з просування експорту України. URL: <https://customs.gov.ua/>.

34. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. 288 с.

35. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: Підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. Затверджено МОН / За ред. О.А. Кириченка. Київ, 2008. 518 с.

36. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України. URL: <https://customs.gov.ua/>.

ДОДАТКИ

Додаток А

**Консолідований баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 01.01.2016 р.**

Актив	Код	На	На кінець	На дату
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	13213	11434	0
первісна вартість	1001	42632	43016	0
накопичена амортизація	1002	29419	31582	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	25007	11161	0
Основні засоби:	1010	4755353	4508651	0
первісна вартість	1011	8895435	8976907	0
знос	1012	4140082	4468256	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	18931	18931	0
Довгострокова дебіторська	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Гудвіл при консолідації	1055	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	18	0
Усього за розділом I	1095	4812504	4550195	0
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	785367	973297	0
Виробничі запаси	1101	0	0	0
Незавершене виробництво	1102	0	0	0
Готова продукція	1103	0	0	0
Товари	1104	0	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	139106	222580	0

Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130	105928	23627	0
з бюджетом	1135	54780	46810	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	49007	29241	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська	1155	11314	10068	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	237703	85236	0
Готівка	1166	0	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0	0
Частка перестраховика у страхових	1180	0	0	0
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	10035	5917	0
Усього за розділом II	1195	1344233	1367535	0
III. Необоротні активи,	1200	0	0	0
Баланс	1300	6156737	5917730	0

Пасив	Код	На	На	На дату
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	73144	73144	0
Внески до незареєстрованого	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	1903465	1900888	0
Додатковий капітал	1410	8353	8353	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	-1594	0
Нерозподілений прибуток (непокритий	1420	708176	-1122	0
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(13580)	(13580)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Неконтрольована частка	1490	0	0	0
Усього за розділом I	1495	2679558	1966089	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	354588	245516	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	831775	224978	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	46702	232400	0
Довгострокові забезпечення	1520	9172	0	0
Довгострокові забезпечення витрат	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0

Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітної періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітної періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітної періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	1242237	702894	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	1258472	2144519	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	595360	724197	0
за розрахунками з бюджетом	1620	82460	108228	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	819	0
за розрахунками зі страхування	1625	7835	4174	0
за розрахунками з оплати праці	1630	125353	51061	0
за одержаними авансами	1635	103405	171413	0
за розрахунками з учасниками	1640	26465	1876	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	8647	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	35592	34632	0
Усього за розділом III	1695	2234942	3248747	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів	1800	0	0	0
Баланс	1900	6156737	5917730	0

Консолідований звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 12 місяців 2015 р.

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	4441246	3858794
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестрахування	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(3091702)	(2451112)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	1349544	1407682
Валовий: збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	64966	92983
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	(0)	(0)
Адміністративні витрати	2130	(251839)	(240709)
Витрати на збут	2150	(961504)	(1078952)
Інші операційні витрати	2180	(41893)	(96651)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	159274	84353

Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	27117	29361
Інші доходи	2240	0	0
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(410470)	(249075)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-884)	(-1314)
Інші витрати	2270	(587972)	(621933)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	(811167)	(755980)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	99292	129755
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	0	0
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	(711875)	(626225)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код	За звітний	За аналогічний
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	1322685
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	-1594	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	587
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-1594	1323272
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим	2455	0	-238189
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-1594	1085083
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та	2465	-713469	458858
Чистий прибуток (збиток), що належить: власникам материнської компанії	2470	0	0
неконтрольованій частці	2475	0	0
Сукупний дохід, що належить: власникам материнської компанії	2480	0	0
неконтрольованій частці	2485	0	0

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	3218796	2292423
Витрати на оплату праці	2505	375232	381633
Відрахування на соціальні заходи	2510	129591	135466
Амортизація	2515	368092	339084
Інші операційні витрати	2520	311403	645765
Разом	2550	4403114	3794371

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	325127	325127
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	325127	325127
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-2189.53	-1926.09
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-2189.53	-1926.09
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	100.94

**Консолідований баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 01.01.2017 р.**

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	11434	9810	0
первісна вартість	1001	43016	43114	0
накопичена амортизація	1002	31582	33304	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	11161	24363	0
Основні засоби:	1010	4508651	5421561	0
первісна вартість	1011	8976907	11765383	0
знос	1012	4468256	6343822	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	18931	18931	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Гудвіл при консолідації	1055	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	18	14	0
Усього за розділом I	1095	4550195	5474679	0
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	973297	881787	0
Виробничі запаси	1101	0	0	0
Незавершене виробництво	1102	0	0	0
Готова продукція	1103	0	0	0
Товари	1104	0	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0

Депозити перестраховування	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	222580	169695	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	23627	35477	0
з бюджетом	1135	46810	39468	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	29241	10414	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	10068	9597	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	85236	48394	0
Готівка	1166	0	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	5917	5707	0
Усього за розділом II	1195	1367535	1190125	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	5917730	6664804	0

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	73144	73144	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	1900888	3129549	0
Додатковий капітал	1410	8353	8353	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0

Резервний капітал	1415	-1594	-116	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-1122	-879110	0
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(13580)	(13580)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Неконтрольована частка	1490	0	0	0
Усього за розділом I	1495	1966089	2318240	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	245516	474967	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	224978	432673	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	232400	329260	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітної періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітної періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітної періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітної періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	702894	1236900	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	2144519	1993283	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	724197	703976	0
за розрахунками з бюджетом	1620	108228	119504	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	819	340	0
за розрахунками зі страхування	1625	4174	4992	0
за розрахунками з оплати праці	1630	51061	46415	0
за одержаними авансами	1635	171413	82270	0
за розрахунками з учасниками	1640	1876	1876	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	8647	9023	0

Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	34632	148325	0
Усього за розділом III	1695	3248747	3109664	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	5917730	6664804	0

Консолідований звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 12 місяців 2016 р.

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	4310214	4441246
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховування	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(3290800)	(3091702)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	1019414	1349544
Валовий: збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	62589	64966

Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	(0)	(0)
Адміністративні витрати	2130	(285569)	(251839)
Витрати на збут	2150	(968802)	(961504)
Інші операційні витрати	2180	(61663)	(41893)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	0	159274
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	(234031)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	8604	27117
Інші доходи	2240	0	0
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(463655)	(410470)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-1060)	(-884)
Інші витрати	2270	(222030)	(587972)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	(910052)	(811167)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	24809	99292
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	0	0
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	(885243)	(711875)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	1507214	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	1478	-1594

Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	1508692	-1594
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-271298	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	1237394	-1594
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	352151	-713469
Чистий прибуток (збиток), що належить: власникам материнської компанії	2470	0	0
неконтрольованій частці	2475	0	0
Сукупний дохід, що належить: власникам материнської компанії	2480	0	0
неконтрольованій частці	2485	0	0

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	2807074	3218796
Витрати на оплату праці	2505	419131	375232
Відрахування на соціальні заходи	2510	89353	129591
Амортизація	2515	702113	368092
Інші операційні витрати	2520	709162	311403
Разом	2550	4726833	4403114

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	325127	325127
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	325127	325127
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-2722.76	-2189.53
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-2722.76	-2189.53
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 01.01.2018 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	9810	8337	0
первісна вартість	1001	43114	43259	0
накопичена амортизація	1002	-33304	-34922	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	24363	48455	0
Основні засоби:	1010	5421561	5141361	0
первісна вартість	1011	11765383	11850066	0
знос	1012	-6343822	-6708705	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	18931	18522	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	14	14	0
Усього за розділом I	1095	5474679	5216689	0
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	881787	750563	0
Виробничі запаси	1101	0	0	0
Незавершене виробництво	1102	0	0	0

Готова продукція	1103	0	0	0
Товари	1104	0	0	0

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	73144	73144	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	3129549	2945067	0
Додатковий капітал	1410	8353	8353	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	-116	546	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-879110	-518048	0
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(13580)	(13580)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	2318240	2495482	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	474967	511172	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	432673	2037873	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	329260	237082	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітної періоду)	1531	0	0	0

резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	1236900	2786127	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	1993283	417962	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	703976	830232	0
за розрахунками з бюджетом	1620	119504	150294	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	340	282	0
за розрахунками зі страхування	1625	4992	5364	0
за розрахунками з оплати праці	1630	46415	51430	0
за одержаними авансами	1635	82270	46900	0
за розрахунками з учасниками	1640	1876	1876	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	9023	10306	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	148325	85487	0
Усього за розділом III	1695	3109664	1599851	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	6664804	6881460	0

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 12 місяців 2017 р.

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	4963232	4310214
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестрахування	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(3565168)	(3290800)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	1398064	1019414
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	88488	62589
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(296579)	(285569)
Витрати на збут	2150	(1111347)	(968802)
Інші операційні витрати	2180	(29144)	(61663)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	(0)	(0)
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	(0)	(0)
Фінансовий результат від операційної			

діяльності:	2190	49482	0
прибуток			
збиток	2195	(0)	(234031)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	97691	8604
Інші доходи	2240	430848	0
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(314744)	(463655)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-381)	(-1060)
Інші витрати	2270	(42861)	(222030)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	220797	0
збиток	2295	(0)	(910052)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-44217	24809
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	176580	0
збиток	2355	(0)	(885243)

**Консолідований баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 01.01.2019 р.**

		Код за ДКУД		1801007
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	8 337	6 857	
первісна вартість	1001	43 259	43 396	
накопичена амортизація	1002	(34 922)	(36 539)	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	48 455	20 201	
Основні засоби	1010	5 141 361	4 867 736	
первісна вартість	1011	11 850 066	11 940 760	
знос	1012	(6 708 705)	(7 073 024)	
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0	
первісна вартість	1016	0	0	
знос	1017	(0)	(0)	
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0	
первісна вартість	1021	0	0	
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)	
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	
інші фінансові інвестиції	1035	18 522	109 397	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	
Гудвіл	1050	0	0	
Гудвіл при консолідації	1055	0	0	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	
Інші необоротні активи	1090	14	14	
Усього за розділом I	1095	5 216 689	5 004 205	
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	750 563	719 638	
Виробничі запаси	1101	0	0	
Незавершене виробництво	1102	0	0	
Готова продукція	1103	0	0	
Товари	1104	0	0	
Поточні біологічні активи	1110	0	0	
Депозити перестрахування	1115	0	0	
Векселі одержані	1120	0	0	

Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	297 870	203 818
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	51 466	89 746
з бюджетом	1135	71 280	35 310
у тому числі з податку на прибуток	1136	8 047	5 475
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	430 965	9 897
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	46 172	16 876
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	16 455	30 659
Усього за розділом II	1195	1 664 771	1 105 944
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	6 881 460	6 110 149

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	73 144	73 144
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	2 945 067	2 763 289
Додатковий капітал	1410	8 353	8 353
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	546	-2 356
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-518 048	-746 302
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(13 580)	(13 580)
Інші резерви	1435	0	0
Неконтрольована частка	1490	0	0
Усього за розділом I	1495	2 495 482	2 082 548
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	511 172	542 401

Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	2 037 873	487 124
Інші довгострокові зобов'язання	1515	237 082	267 953
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	2 786 127	1 297 478
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	417 962	1 419 600
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	830 232	1 021 281
розрахунками з бюджетом	1620	150 294	91 167
у тому числі з податку на прибуток	1621	282	-858
розрахунками зі страхування	1625	5 364	5 926
розрахунками з оплати праці	1630	51 430	44 447
одержаними авансами	1635	46 900	64 560
розрахунками з учасниками	1640	1 876	1 876
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	10 306	11 462
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	85 487	69 804
Усього за розділом III	1695	1 599 851	2 730 123
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	6 881 460	6 110 149

Консолідований звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за 2018 рік

Форма №2-к

I. Фінансові результати

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5 078 764	4 777 539
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховування	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(4 292 370)	(3 878 473)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий:			
прибуток	2090	786 393	899 066
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	85 301	88 488
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(303 955)	(296 579)
Витрати на збут	2150	(675 489)	(612 349)
Інші операційні витрати	2180	(20 451)	(29 144)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0

Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	0	49 482
збиток	2195	(128 200)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	4 259	97 691
Інші доходи	2240	-23 505	430 848
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(275 269)	(314 744)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-90 188)	(-381)
Інші витрати	2270	(-6 725)	(42 861)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	0	220 797
збиток	2295	(325 802)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-39 618	-44 217
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	0	176 580
збиток	2355	(365 420)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	-2 902	662
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-2 902	662
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-2 902	662
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-368 322	177 242
Чистий прибуток (збиток), що належить: власникам материнської компанії	2470	0	0
неконтрольованій частці	2475	0	0
Сукупний дохід, що належить: власникам материнської компанії	2480	0	0
неконтрольованій частці	2485	0	0

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	3 267 238	2 960 495
Витрати на оплату праці	2505	529 153	448 146
Відрахування на соціальні заходи	2510	113 058	95 052
Амортизація	2515	457 032	451 790
Інші операційні витрати	2520	1 296 562	1 107 101
Разом	2550	5 663 043	5 062 584

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	325 127	325 127
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	325 127	325 127
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-1,123900	0,543100
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-1,123900	0,543100
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00

Консолідований баланс (Звіт про фінансовий стан) на 01.01.2020 р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	6 857	6 026
первісна вартість	1001	43 396	43 963
накопичена амортизація	1002	(36 539)	(37 937)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	20 201	18 141
Основні засоби	1010	4 867 736	4 611 402
первісна вартість	1011	11 940 760	12 003 847
знос	1012	(7 073 024)	(7 392 445)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	109 397	57 581
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Гудвіл при консолідації	1055	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	14	14
Усього за розділом I	1095	5 004 205	4 693 164
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	719 638	753 270
Виробничі запаси	1101	0	0
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	0	0
Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	203 818	260 966
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	89 746	44 300
з бюджетом	1135	35 310	51 330
у тому числі з податку на прибуток	1136	5 475	4 813

з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	9 897	18 911
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	16 876	16 228
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	30 659	18 927
Усього за розділом II	1195	1 105 944	1 163 932
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	6 110 149	5 857 096

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	73 144	73 144
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	2 763 289	2 603 868
Додатковий капітал	1410	5 997	1 916
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-746 302	-329 248
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(13 580)	(13 580)
Інші резерви	1435	0	0
Неконтрольована частка	1490	0	0
Усього за розділом I	1495	2 082 548	2 336 100
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	542 401	426 702
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	487 124	180 402
Інші довгострокові зобов'язання	1515	267 953	260 062
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0

резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	1 297 478	867 166
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	1 419 600	1 395 479
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	1 021 281	909 794
розрахунками з бюджетом	1620	91 167	104 445
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	164
розрахунками зі страхування	1625	5 926	6 382
розрахунками з оплати праці	1630	44 447	57 270
одержаними авансами	1635	64 560	120 483
розрахунками з учасниками	1640	1 876	1 876
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	11 462	13 639
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	69 804	44 462
Усього за розділом III	1695	2 730 123	2 653 830
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	6 110 149	5 857 096

Мапа експорту ПрАТ «Оболонь» за 2018 рік

Мапа експорту компанії «Оболонь»

Confidential**CONTRACT No. 253566**

Kyiv

10.08.2019

PJSC «Obolon» Kyiv, Ukraine, represented by Deputy Director Bulah I. V., hereinafter referred to as the "Seller" on the one part and «Krok», Chisinau, Molodva, represented by Mark Lungu, is hereinafter referred to as the "Buyer" hereinafter referred to as the "Buyer", on the other part (hereinafter referred to as the "Sides") have concluded the present Contract for the following:

1. Subject of the Contract.

1.1. The Seller shall transfer the right of property to the Buyer and the Buyer undertakes to accept and pay beer «Hardmix» hereinafter referred to as "Products", the name, the quantity and the list of which are given in Appendix No. 1 to this Contract, which is an integral part and meets its requirements.

2. The quantity and the quality of the Items.

2.1. Quantity and nomenclature of the Products are specified in the Appendix No. 1 to the present Contract.

3. Terms and conditions of delivery.

3.1. The Seller will ensure supply of the Products on the following terms – FCA Kiev According to the regulations of INCOTERMS 2020.

3.2. Supply of the Products will be fulfilled within delivery periods respectively specified in Enclosures, i.e. 14 days from contract effective date.

3.3. On the agreement of both Sides early delivery is allowed. Partial shipment is allowed.

4. Price and total amount of the Contract.

4.1 The prices of the Products on the terms FCA Ladyzhim on the terms of delivery are indicated in Appendix No. 1 to this Contract and are set in EURO.

4.2 The cost of packing, marking of packages, insurance and transportation from the Seller to Buyer's consignee address has been included into the Items price.

4.3. The total amount of the present Contract is 15 900 EURO.

5. Terms of Payment.

5.1. 100% of the total price, as a full subscription to the ordered Products, regardless of the moment of delivery of the Products to the end user, will be paid by the Buyer by direct bank transfer no later than 10 working days before the date of departure of the goods by the Seller.

5.2. Payment will be effected to the Seller's account as follows:
Bank essentials:

Code of the USREOU: 05391057

All documents specified above are written in English.

Конфіденційно**КОНТРАКТ № 253566**

м. Київ

10.08.2019

ПрАТ «Оболонь» м. Київ, Україна, в особі головного виконавчого директора Булах І.В. іменованого надалі «Продавець», з одного боку, Крок, Кишинів, Молдова в особі Марк Лунгу, іменованій надалі «Покупець», з іншого боку, (іменовані надалі Сторони), уклали даний Контракт про наступне:

1. Предмет Контракту.

1.1. Продавець зобов'язується передати у власність Покупця, а Покупець прийняти і оплатити пиво «Hardmix» іменовані надалі – «Продукція», найменування, кількості та перелік яких наведені у Додатку № 1 до цього Контракту, що складає його невід'ємну частину і відповідає його вимогам.

2. Кількість і якість виробів.

2.1. Кількість і номенклатура Виробів зазначені в Додатку № 1 до цього Контракту.

3. Умови поставки.

3.1. Продавець забезпечить поставку Продукції на умовах FCA Київ відповідно до правил ІНКОТЕРМС в редакції 2020 року.

3.2. Поставку Продукції буде здійснено у період 14 днів з дати вступу контракту в силу.

3.3. За згодою Сторін дозволяється дострокова поставка. Поставка партіями дозволяється. Дозволяються щомісячні поставки, згідно замовлень Покупця.

4. Ціна та загальна сума Контракту.

4.1. Ціни Виробів на умовах постачання FCA Київ зазначені в Додатку № 1 до цього Контракту і встановлюються в євро.

4.2. Ціни на Вироби включають вартість пакування, маркування, страхування та транспортування від Продавця до Покупця.

4.3. Загальна ціна цього Контракту складає 15 900 євро.

5. Умови платежу.

5.1. 100% загальної ціни, як повна передплата замовленої Продукції, незалежно від моменту доставки Продукції кінцевому користувачу, буде сплачено Покупцем прямим банківським переказом не пізніше 10 робочих днів з дати відправлення товару Продавцем.

5.2. Платіж буде здійснено на наступний банківський рахунок Продавця:

Банківські реквізити:

Код ЄДРПОУ: 05391057

Всі документи, вказані вище, мають бути складені англійською мовою.

5.3. The Buyer will pay all the bank charges/expenses related to the payments outside Ukrainian territory except expenses of the Seller's Bank and Correspondent Bank.

5.4. All the taxes, duties and expenses, including customs duties and taxes, as well as duties for the organisation and realization of the present Contract are paid on the territory of Ukraine by the Seller and outside by the Buyer.

6. Notification of Shipment.

6.1 The seller within 2 days from the date of shipment of Products the main carrier notifies the Buyer of this fact by fax, informing the following information and adding copies of the following documents indicating following information and copies of the documents:

- name of carrier and container number;
- number and date of the bill of lading;
- port of loading / unloading;
- number of packing places;
- a copy of the invoice;
- a copy of the TTN (CMR).

6.2. The seller will also inform Krok, including the export sales department, or the responsible regional manager at the email address / telephone / fax Krok@mad.com/ +74 (22) 305 66 21 along with a scan copy of the Specification for the relevant consignment item, and the consignment note and bill of lading on the day of shipment of cargo

7. The Conditions of Acceptance.

7.1. Products are deemed delivered by the Seller and accepted by the Buyer:

- by quantity and completeness - in accordance with the number of packages and weights specified in the shipping specification and / or the packing sheet;
- in quality - according to the quality certificate, and European Veterinary Certificate given by the manufacturer.

8. Packing and marking.

8.1. The packages and internal packing must ensure complete preservation of the content and be safe from damages during transportation by all means of transport and also be safe from atmospheric environmental effects.

8.2. Into every package the "Seller" should place following documents:

- Packing list in English;
- Passport (label) for each "Product".

8.3. The package No. will be marked as a fraction the numerator of which will be serial No. of the package and the denominator will indicate total quantity of the packages.

9. Claims

9.1. The claims may be set forth:

- By the Buyer with respect to the quantity of Items if it does not comply with the quantity that is indicated in the packing list within

5.3. Покупець сплачує всі банківські витрати і збори, пов'язані з платежами за межами території України, за винятком комісії банку Продавця і банку Кореспондента.

5.4. Всі витрати, збори, комісії, включаючи митні витрати і збори з організації і виконання цього Контракту на території України несе Продавець, поза територією України – Покупець.

6. Повідомлення про поставку.

6.1. Продавець протягом 2 днів з дати відвантаження Продукції до основного перевізника сповіщає про це Покупця факсимільним зв'язком, повідомляючи наступну інформацію і додаючи копії наступних документів:

- найменування перевізника та номера контейнерів;
- номер та дата коносаменту;
- порт завантаження/розвантаження;
- кількість пакувальних місць;
- копія рахунку-фактури;
- копія ТТН(CMR).

6.2. Продавець також повідомить Крок, зокрема відділ зі збуту на експорт, або відповідального регіонального менеджера за електронною адресою/ телефоном/ факсом Krok@mad.com/ +74 (22) 305 66 21 разом із скан-копією Специфікації на відповідну партію товару, та товаро-транспортної накладної та коносаменту в день відвантаження грузу

7. Умови приймання-передачі.

7.1. Продукція вважається поставленою Продавцем і прийнятими Покупцем:

- по кількості і комплектності – відповідно до числа пакунків і ваги, що зазначені у відвантажувальній специфікації та/або пакувальному аркуші;
- по якості – відповідно до сертифіката якості, та європейського ветеринарного сертифікату, наданого заводом-виробником.

8. Пакування і маркування

8.1. Тара і внутрішнє пакування повинні забезпечувати повну схоронність вантажу і охороняти вантаж від ушкоджень при транспортуванні всіма видами транспорту, а також охороняти вантаж від атмосферного впливу.

8.2. В кожний транспортний пакунок Продавцем повинні бути вкладені наступні документи:

- пакувальний аркуш англійською мовою;
- паспорт (етикетка) на кожну Продукцію

8.3. Номери пакунків будуть нанесені у вигляді дробу, чисельник якої визначатиме номер пакунку за порядком, а знаменник визначатиме загальну кількість пакунків.

9. Рекламация

9.1. Рекламация можуть бути пред'явлені:

- Покупцем по відношенню до кількості Продукції, якщо вона не відповідає кількості, зазначеній в

2 days from the date of delivery of the Products to the main carrier, confirmed by the carrier.

- Purchaser in relation to the quality of the Products, if it does not meet the quality specified in the quality certificate, no later than 3 days from the date of delivery to the main carrier .

9.2. If a defect is detected, the Buyer must file a complaint no later than 7 calendar days from the date of defect identification. Complaint should include labeling of defective Products, which was transferred to the Buyer, a detailed description of the defect, his photo and its causes. The date of receipt of the complaint by the Seller is considered to be the date of its presentation

9.3. If the claim is substantiated, the Seller shall offer a discount for the good or replace the defective Product in as short a time as possible, but not later than 7 days from the date of receipt of the complaint. In the event of a defect being corrected by replacing the Products, the Seller shall send the Product without defect to the Buyer at its own expense within 14 days after receipt of the complaint.

10. Liquidated Damages.

10.1. In order to eliminate any material losses and damage the Sides will do their best to settle all disputes or discrepancies, which may arise out of during implementation of the terms of the present Contract. However, the following penalty is stipulated:

- Penalty to be paid by the Seller for failure to match the agreed date of delivery shall be 0.5% of the contract price of the undelivered goods for delay of each week or part of week, but shall not exceed 10% of the value of the undelivered Products.

10.2. If the delay in delivery of Items contracted has been arisen from any cause, about which the Seller will promptly notify to the Buyer – the Buyer may admit as reasonable ground for further time, no liquidated damages will be livable during the additional time thus agreed.

10.3. The Seller undertakes obligation of receiving licenses and corresponding permissions for fulfillment the Contract on the territory of Ukraine, for carrying out the customs procedures, providing with transportation and cargo insurance, for carrying out the warranty service (together with the Enterprise of the Seller) and also the settlement of all disputes.

10.4. The Seller hereby gives this undertaking that the defective articles will be replaced or repaired expeditiously by the Seller at no cost to the Buyer.

10.5. In case of failure by the Seller to complete the supplies of the Items within the delivery period, the Buyer reserves the right to cancel the present Contract.

10.6. The extension of delivery period will be granted at the sole discretion of the Buyer only with the penalty, mentioned in para 10.1. of the present Contract.

пакувальному листі, протягом 2 днів з дати доставки Продукції до основного перевізника, підтвердженої перевізником.

- Покупцем по відношенню до якості Виробів, якщо вона не відповідає якості, зазначеній в сертифікаті якості, не пізніше 5 днів з дати поставки продукції до основного перевізника.

9.2. Якщо дефект виявлений, Покупець повинен пред'явити рекламацию не пізніше 7 календарних днів з дати виявлення дефекту. Рекламация повинна включати маркування дефектної Продукції, яка була переданий Покупцю, докладний опис дефекту, його фото і його причини. Дата отримання рекламации Продавцем вважається датою її пред'явлення.

9.3. Якщо рекламация обґрунтована, Продавець пропонує знижку за товару або замінює дефектну Продукцію у як можливо короткий термін, але не пізніше 7 днів з дати отримання рекламации. У випадку усунення дефекту шляхом заміни Продукції, Продавець відправляє Продукцію без дефекту Покупцю за свій рахунок протягом 14 днів після отримання рекламации.

10. Відповідальність сторін.

10.1. З метою уникнення будь-яких матеріальних збитків Сторони вживуть всіх можливих заходів для врегулювання суперечок та розбіжностей, які можуть виникнути протягом виконання умов даного Контракту. Однак, передбачаються наступні штрафні санкції:

- Пеня, що сплачується Продавцем за зрив обумовленої дати поставки складає 0,5% від загальної ціни на Продукцію, непоставлена в належний час, за кожен тиждень або частину його, але не може перевищувати 10% вартості непоставленої Продукції.

10.2. У випадку, якщо затримка в поставці Продукції була викликана причиною, про яку Продавець оперативно сповістить Покупця і Покупець врахує цю причину поважною, то штрафні санкції на даний період не застосовуються.

10.3. Продавець приймає на себе зобов'язання: по отриманню ліцензій і відповідних дозволів для виконання цього Контракту на території України, виконанню митних процедур, забезпеченню транспортування і страхування вантажу, виконанню гарантійного обслуговування (разом з підприємством-виробником), а також по вирішенню суперечностей.

10.4. Продавець бере на себе зобов'язання, що вся дефектна продукція буде замінена або у найкоротший термін без оплати Покупця.

10.5. У випадку непоставки Продавцем Продукції в обумовлений період, Покупець має право розірвати цей Контракт.

10.6. Покупець на свій власний розсуд може продовжити період поставки лише з відповідним відшкодуванням пені, вказаної у п. 10.1. цього Контракту.

11. Arbitration.

11.1. All disputes or differences arising out of or in connection with this contract including such disputes as related to the validity of the said contract or any part of it, shall be settled amicably by bilateral discussions.

11.2. In case any dispute, disagreement or question arising out of or relating to this Contract or relating to construction or performance cannot be settled amicably, then within sixty (60) days period as may be mutually agreed upon, from the date on which either party informs the other in writing by a notice that such dispute, disagreement or question exists, will be referred to the Arbitration Tribunal of Chamber of Commerce of Poland, Warsaw consisting of three arbitrators, in accordance with its regulations.

11.3. One arbitrator shall be nominated in writing by the Seller and one arbitrator shall be nominated by Buyer.

11.4. The third arbitrator, who shall not be a citizen or domicile of the country either of the parties or of any other country unacceptable to any of the parties shall be nominated by the parties. The third arbitrator may be nominated by the President of Chamber of Commerce of Poland Warsaw, at request of either party but the said nomination would be after consultation with both the parties and shall preclude any citizen or domicile of any country as mentioned above from being so nominated. The arbitrator nominated under this Clause shall not be regarded nor act as an umpire.

11.5. In the event of one of the Parties failing to nominate its arbitrator within 60 days, the other Party shall be entitled to request the President of the Chamber of Commerce of Poland to nominate another arbitrator as above.

11.6. If the place of the third arbitrator falls vacant, his substitute shall be nominated according to the provisions herein above stipulated.

11.7. The Arbitration Proceedings shall be conducted under the Poland Arbitration and Conciliation Act, 1996 and the award of such Arbitration Tribunal shall be enforceable in Poland Courts only.

11.8. Language of arbitration – English.

11.9. The decision of the majority of the arbitrator shall be binding on the parties to this contract.

11.10. Each Party shall bear its own cost of preparing and presenting its case. The cost of arbitration including the fees and expenses of the third arbitrator shall be shared equally by the Seller and the Buyer.

11.11. The Parties shall continue to perform their respective obligation under this Contract during the pendency of the arbitration proceedings except in so far as such obligations are the subject matter of the said arbitration proceedings.

12. Force Majeure.

12.1. Should any force majeure circumstances arise, each of the

11. Арбітраж.

11.1. Всі суперечки і розбіжності, що виникають в рамках цього Контракту, включаючи суперечності щодо легітимності цього Контракту або окремих його частин, будуть вирішуватися сторонами шляхом двосторонніх переговорів.

11.2. Якщо внаслідок таких переговорів суперечки і розбіжності не можуть бути врегульовані по добрій волі, вони будуть передані для розгляду в Арбітражному суді при Торгово-Промисловій Палаті Польщі, Варшава, відповідно до його регламенту, з призначенням трьох Арбітрів протягом шістдесяти (60) днів за узгодженням сторін з дати отримання письмової заяви однією з Сторін від іншої про передачу суперечки на розгляд суду.

11.3. Один арбітр призначається Продавцем, один Покупцем.

11.4. Третій арбітр, що не повинен бути громадянином або жителем однієї з Сторін, або будь-якої третьої країни, неприйнятної для однієї з Сторін, призначається сторонами спільно. Передбачається призначення третього арбітра Президентом Торгово-Промислової Палати Польщі, Варшава, за бажанням однієї з сторін, при обов'язковому узгодженні з іншою Стороною і з урахуванням перелічених вище обмежень. Арбітр, обраний у такий спосіб не буде мати якого-небудь особливого статусу.

11.5. Якщо одна з Сторін не може призначити арбітра протягом 60 днів інша Сторона має право звернутися з проханням до Президента Торгово-Промислової Польщі, Варшава призначити такого арбітра.

11.6. У випадку, якщо вакантним виявляється місце третього арбітра, його призначення проводиться згідно процедури приведеної вище.

11.7. Засідання Арбітражного Суду будуть регулюватися Законом Польщі про Арбітраж і Розгляди 1996, і відшкодування збитку буде санкціоноване винятково Польським Судом.

11.8. Мова арбітражного розгляду – англійська.

11.9. Рішення більшості арбітрів буде обов'язковим для обох Сторін

11.10. Витрати по підготовці до судового розгляду, кожна Сторона несе самостійно. Витрати по залученню третього арбітра Сторони несуть спільно і пропорційно.

11.11. Сторони будуть продовжувати виконувати свої зобов'язання за Контрактом в ході розгляду, якщо тільки ці зобов'язання не є предметом арбітражного розгляду.

12. Форс-мажор.

12.1. У випадку виникнення обставин нездоланної

contracting Sides shall be excused for non-fulfillment or for delayed fulfillment of any of its contractual obligations for a period of existing force majeure circumstances, if the affected Side informs the other Side in writing within 10 days of its occurrence.

12.2. Force majeure shall mean fires, floods, natural calamities or other acts such as war, turmoil, strikes (as not limited to be establishment of the Seller), sabotage, explosions, and quarantine restrictions beyond the control of either Side.

12.3. It is understood and agreed between the Sides hereto that rights and obligations of the Sides shall be deemed to be in suspension during the continuance of the aforesaid force majeure event and the said rights and obligations shall automatically revive upon the cessation of the intervening force majeure event. The period within which the rights and obligations of the Sides shall be in suspension due to force majeure event shall not be considered as delay with respect to the period of delivery and/or acceptance of delivery or otherwise deterrent to either Side under the Contract.

12.4. Notwithstanding the provisions of the immediately foregoing clauses it is further understood and agreed between the Sides hereto that in the event of any force majeure persisting for an uninterrupted period exceeding 6 (six) months, either Side hereto reserves the right to terminate this Contract upon giving prior written notice of 30 (thirty) days to the other Side of the intention to terminate without any liability other than reimbursement on the terms provided in this Contract for the goods received.

12.5. Respective document issued by Chamber of Commerce of Ukraine or Chamber of Commerce of Spain is the legal evidence of force majeure event.

13. Penalty for use of undue influence.

14.1. The Seller undertakes that it has not given, offered or promised to give, directly or indirectly any gift, consideration, reward, commission, fees, brokerage or inducement to any person in service of the Buyer or otherwise in procuring the Contract or forbearing to do or for having done or forborne to do any act in relation to the obtaining or execution of the Contract or any other Contract with the Government for showing or forbearing to show favor or disfavor to any person in relation to the Contract or any other Contract with the Government. Any breach of the above said undertaking by the Seller or any one employed by him or acting on his behalf (whether with or without the knowledge of the "Seller") or the commission of any offense by the Seller or any one employed by him or acting on his behalf, for the prevention of corruption shall entitle the Buyer to cancel the Contract and all or any other Contracts with the Seller and recover from the Seller the amount of any loss arising from such cancellation. A decision of the Buyer or his nominees to the effect that a breach of the undertaking has been committed shall be final and binding on the Seller.

13.2. Giving or offering of any gift, bribe or inducement or any attempt to any such act on behalf of the Seller towards any officer/employee of Buyer or to any other person in a position to influence the decision of the Buyer, directly or indirectly or any

сили, кожна з Сторін звільняється на строк їх дії від виконання контрактних зобов'язань у випадку, якщо потерпіла Сторона протягом 10 днів з дати настання таких обставин письмово проінформує іншу Сторону.

12.2. Під форс-мажорними обставинами розуміються пожежі, повені, стихійні лиха і інші події такі, як війна, безладдя, страйки (не обмежені підприємством Продавця), саботаж, вибухи і карантинні обмеження, що знаходяться поза контролем Сторін.

12.3. Сторони згодні, що права і обов'язки за цим Контрактом будуть тимчасово припинені в період дії вищевказаних обставин і автоматично відновлюються після припинення дії обставин. Період припинення дії прав і обов'язків Сторін у зв'язку з форс-мажорними обставинами не буде вважатися затримкою доставки/приймки, або іншою дією на шкоду якій-небудь Стороні за умовами цього Контракту.

12.4. Незважаючи на умови вищезгаданих застережень, Сторони згодні, що у випадку безперервної дії форс-мажорних обставин протягом 6 місяців, кожна з Сторін зберігає за собою право розірвати Контракт після надання за 30 днів відповідного письмового повідомлення іншій Стороні. Сторона, що ініціює таке розірвання, не несе відповідальності, за винятком проведення взаєморозрахунків і передачі виробів в частині виконання сторонами зобов'язань.

12.5. Достатнім доказом дії форс-мажорних обставин є документ, виданий Торгово-промисловою палатою України, чи Торгово-промисловою палатою Іспанії.

13. Штрафні санкції за здійснення впливу.

13.1. Продавець зобов'язується не надавати, не пропонувати, не обіцяти, прямо або побічно які-небудь подарунки, винагороди, комісійні, платежі, компенсації або заохочення будь-якій особі з боку Покупця, а також не довіряти ведення справ пов'язаних з Контрактом, і не починати яких-небудь дій, пов'язаних з отриманням або виконанням цього Контракту або будь-якого іншого Контракту з Урядом, з метою розташування або неприйняття осіб, пов'язаних з Контрактом або будь-якими іншими Контрактами з Урядом. Будь-яке порушення вищезгаданих зобов'язань Продавцем або особою, найнятою Продавцем, а також особою, що діє від його імені (незалежно від того, знає він про це чи ні) і здійснює порушення з боку Продавця або особою, що діє від його імені, надає право Покупцю розірвати Контракт, а також всі інші Контракти з Продавцем і стягнути з Продавця суму збитку, понесеного внаслідок розірвання Контракту. Рішення Покупця або його довірених осіб про виявлення порушення зобов'язань повинне бути остаточним і обов'язковим для Продавця.

13.2. Пропозиції і надання яких-небудь винагород/заохочень або спроба таких дій від імені Продавця в адресу будь-якої офіційної особи/співробітника Покупця або відносно будь-якої

attempt to influence any officer/employee of the Buyer for showing any favor in relation to this or any other Contract, shall render the Seller to such liability/penalty as the Buyer may deem proper, including but not limited to termination of the Contract, imposition of penal damages, and refund of amounts paid by the Buyer.

14. Access to the books of accounts.

14.1. In case it is found to the satisfaction of the Buyer that the Seller has engaged an Agent or paid commission or influence any person to obtain the contract as described in clauses relating to Agents/agency commission and penalty for use of undue influence, the Seller, on a specific request of the Buyer shall provide necessary information /inspection of the relevant financial document/information.

15. Risk Purchase Clause.

15.1. In the event of within the period prescribed for delivery of the Items the Seller repudiates at any time the Contract before the expiry of such period, the Buyer may without prejudice to his right to cancel the Contract or part thereof and purchase or authorize the purchase of the "Items" not delivered or other of a similar description.

15.2. The manner and method of such risk purchase shall be at the entire discretion of the Buyer. Before such purchase, it shall be necessary for the Buyer to serve a notice on the defaulting Seller.

15.3. If the Seller defaults in the performance of the original Contract, the Buyer shall have the right to ignore his tender for risk of purchase even though it is the lowest.

16. Other conditions.

16.1. For interpretation of this contract the Incoterms 2020 and UN Convention on Contracts for the International Sale of Goods 1980 shall apply.

16.2. All appendix and amendments to this Contract are considered as its integral part.

16.3. Neither of the Sides has right to retransfer its rights and obligations as per the present Contract to the third Side without written permission of the other Side.

16.4. All changes and amendments to the present Contract are valid under condition if they are done in the written form and signed by the authorized representatives of both Sides.

16.5. The present Contract has been signed in 2 copies, on 9 pages each, in English and Ukrainian languages, 2 copies for Buyer and 1 for the Seller.

особи, що зможе вплинути на рішення Покупця, прямо або побічно, а також зможе вплинути на офіційних осіб/співробітників Покупця з метою отримання сприяння по відношенню до цього або будь-яких інших Контрактів, дає Покупцю право самостійно прийняти рішення про застосування штрафних санкцій і відшкодування сум, виплачених Покупцем.

14. Доступ до бухгалтерської документації.

14.1. У випадку, якщо буде виявлено Покупцем, що Продавець наймав посередників, платив комісійні, впливав на яку-небудь особу для отримання Контракту, як вказується в статтях Комісійні посередники/посередницькі фірми, Штрафні санкції за здійснення впливу, Продавець на прохання Покупця забезпечить його всією необхідною інформацією/експертизою про фінансові документи, що відносяться до справи.

15. Закупівля зі ступенем ризику.

15.1. В випадку, якщо Продавець протягом періоду, запропонованого для поставки Продукції, відмовився від виконання Контракту до закінчення цього періоду, Покупець має право відмовитися від Контракту або його частини, і придбати або дозволити закупівлю непоставленої Продукції, або Продукції з схожим найменуванням.

15.2. Манера і метод подібної закупівлі зі ступенем ризику будуть визначені винятково Покупцем. Перед такою закупівлею Покупець направить повідомлення Продавцю, що не виконав зобов'язання.

15.3. Якщо Продавець не виконає зобов'язань за Контрактом, Покупець буде мати право ігнорувати його тендерну пропозицію у зв'язку з ризиками закупівлі, навіть якщо його ціни будуть найнижчими.

16. Інші умови.

16.1. При інтерпретації дійсного Контракту застосовуються правила «ІНКОТЕРМС 2020» і Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів 1980 р.

16.2. Всі додатки і доповнення до цього Контракту є його невід'ємною частиною.

16.3. Жодна з сторін не має права передавати свої права і зобов'язання за цим Контрактом третій Стороні без письмової згоди іншої Сторони.

16.4. Всі зміни і доповнення до цього Контракту вважаються дійсними, якщо вони зроблені в письмовій формі і підписані уповноваженими представниками Сторін.

16.5. Цей Контракт підписаний у 2 примірниках, на 9 сторінках кожен, на англійській і українській мовах, 2 примірники Покупцю і 1 примірник Продавцю.

16.6. The present Contract comes into force from the date signing of Contract by both the parties and is effective till full completion of obligations by all the Sides.

16.7. During interpretation of the terms of the present Contract English version prevails.

16.8. After the date of coming into force of the present Contract all correspondence between the Sides will become nil and void.

16.9. For prompt information to each other about fulfillment of the present Contract and solving of the questions that may be arise in this regard, the Sides agreed to use facsimile communication and such messages (further exchanged for originals) will be valid till complete fulfillment of contractual obligations by both the Sides.

16.6. Цей Контракт набирає сили з дати підписання контракту обома Сторонами і діє до повного виконання Сторонами своїх зобов'язань.

16.7. При тлумаченні умов даного Контракту перевага надається англійській мові.

16.8. Передконтрактне листування між Сторонами втрачає свою юридичну силу після набуття чинності даного Контракту.

16.9. З метою оперативного інформування Сторонами один одного про хід виконання даного Контракту та для вирішення питань, що можуть виникнути при виконанні даного Контракту, Сторони погодились використовувати факсимільний зв'язок, і факсові повідомлення (з послідуною заміною на оригінали) матимуть юридичну силу до повного виконання Сторонами своїх контрактних зобов'язань.

17. Essentials of the Sides.

“BUYER”

Krok, Chisinau, Molodva

Address:

259486, Chisinau, Molodva, str. Lanso 8

“SELLER”

PJSC «Obolon»

street Bogatirska 3

Kyiv, Ukraine

Bank essentials:

Code of the EDRPOU: 05391057

**ON BEHALF OF THE BUYER
ВІД ІМЕНІ ПОКУПЦЯ**

---

17. Реквізити Сторін.

«ПОКУПЕЦЬ»

Крок, Кишинів, Молдова

Адреса:

259486, Молдова, м. Кишинів, вул. Лансо 8

«ПРОДАВЕЦЬ»

ПрАТ «Оболонь»

04212, м. Київ, Богатирська вулиця, буд. 3

м. Київ, Україна

Банківські реквізити:

Код ЄДРПОУ: 05391057

**ON BEHALF OF THE SELLER
ВІД ІМЕНІ ПРОДАВЦЯ**

CONTRACT No. 179756 dated 10.08. 2019
 КОНТРАКТ № 179756 від 10.08.2019

LIST OF THE «PRODUCT»
ПЕРЕЛІК «ПРОДУКЦІЇ»

Sl. No. № з.п.	Description Найменування	Q-ty (decaliters) К-ть (дал)	Price per 1 decaliter (EUR) Ціна за 1 дал., євро	Total cost (EUR) Загальна вартість., євро
1.	Beer «Hardmix», 0,5 liter Пиво «Hardmix» 0,5 л.	1000	15,9	15,900
Всього,євро: Total, EUR:				

ON BEHALF OF THE BUYER
ВІД ІМЕНІ ПОКУПЦЯ

ON BEHALF OF THE SELLER
ВІД ІМЕНІ ПРОДАВЦЯ

Додаток К

Confidential**CONTRACT No. 253766**

Kyiv

20.10.2020

PJSC «Obolon» Kyiv, Ukraine, represented by Deputy Director Bulah I. V., hereinafter referred to as the "Seller" on the one part and «Maxima», Vilnius, Lithuania, represented by Mark Lungu, is hereinafter referred to as the "Buyer" hereinafter referred to as the "Sides", on the other part (hereinafter referred to as the "Sides") have concluded the present Contract for the following:

1. Subject of the Contract.

1.1. The Seller shall transfer the right of property to the Buyer and the Buyer undertakes to accept and pay beer «Premium» hereinafter referred to as "Products", the name, the quantity and the list of which are given in Appendix No. 1 to this Contract, which is an integral part part and meets its requirements.

2. The quantity and the quality of the Items.

2.1. Quantity and nomenclature of the Products are specified in the Appendix No. 1 to the present Contract.

3. Terms and conditions of delivery.

3.1 The Seller will ensure supply of the Products on the following terms – DPU Vilnius According to the regulations of INCOTERMS 2020.

3.2. Supply of the Products will be fulfilled within delivery periods respectively specified in Enclosures, i.e. 14 days from contract effective date.

3.3. On the agreement of both Sides early delivery is allowed. Partial shipment is allowed.

4. Price and total amount of the Contract.

4.1. The prices of the Products on the terms DPU Vilnius on the terms of delivery are indicated in Appendix No. 1 to this Contract and are set in EURO.

4.2. The cost of packing, marking of packages, insurance and transportation from the Seller to Buyer's consignee address has been included into the Items price.

4.3. The total amount of the present Contract is 35 000 EURO.

Конфіденційно**КОНТРАКТ № 253766**

м. Київ

20.10.2020

ПрАТ «Оболонь» м. Київ, Україна, в особі головного виконавчого директора Булах І.В. іменованого надалі «Продавець», з одного боку, Махіма, Вільнюс, Литовська Республіка в особі Марк Лунгу, іменованого надалі «Покупець», з іншого боку, (іменовані надалі Сторони), уклали даний Контракт про наступне:

1. Предмет Контракту.

1.1. Продавець зобов'язується передати у власність Покупця, а Покупець прийняти і оплатити пиво «Преміум» іменовані надалі – «Продукція», найменування, кількість та перелік яких наведені у Додатку № 1 до цього Контракту, що складає його невід'ємну частину і відповідає його вимогам.

2. Кількість і якість виробів.

2.1. Кількість і номенклатура Виробів зазначені в Додатку № 1 до цього Контракту.

3. Умови поставки.

3.1. Продавець забезпечить поставку Продукції на умовах DPU Вільнюс відповідно до правил ІНКОТЕРМС в редакції 2020 року.

3.2. Поставку Продукції буде здійснено у період 14 днів з дати вступу контракту в силу.

3.3. За згодою Сторін дозволяється дострокова поставка. Поставка партіями дозволяється. Дозволяються щомісячні поставки, згідно замовлень Покупця.

4. Ціна та загальна сума Контракту.

4.1. Ціни Виробів на умовах постачання DPU Вільнюс зазначені в Додатку № 1 до цього Контракту і встановлюються в євро.

4.2. Ціни на Вироби включають вартість пакування, маркування, страхування та транспортування від Продавця до Покупця.

4.3. Загальна ціна цього Контракту складає 35 000 євро.

5. Terms of Payment.

5.1. 100% of the total price, as a full subscription to the ordered Products, regardless of the moment of delivery of the Products to the end user, will be paid by the Buyer by direct bank transfer no later than 10 working days before the date of departure of the goods by the Seller.

5.2. Payment will be effected to to the Seller's account as follows:
Bank essentials:

Code of the USREOU: 05391057

All documents specified above are written in English.

5.3. The Buyer will pay all the bank charges/expenses related to the payments outside Ukrainian territory except expenses of the Seller's Bank and Correspondent Bank.

5.4. All the taxes, duties and expenses, including customs duties and taxes, as well as duties for the organisation and realization of the present Contract are paid on the territory of Ukraine by the Seller and outside by the Buyer.

6. Notification of Shipment.

6.1 The seller within 2 days from the date of shipment of Products the main carrier notifies the Buyer of this fact by fax, informing the following information and adding copies of the following documents indicating following information and copies of documents:

- name of carrier and container number;
- number and date of the bill of lading;
- port of loading / unloading;
- number of packing places;
- a copy of the invoice;
- a copy of the TTN (CMR).

6.2. The seller will also inform Maxima.lt, including the export sales department, or the responsible regional manager at the email address / fax / pasiulymai.prekes@maxima along with a scan copy of the Specification for the relevant consignment item, and the consignment note and bill of lading on the day of shipment of cargo

7. The Conditions of Acceptance.

7.1. Products are deemed delivered by the Seller and accepted by the Buyer:

- by quantity and completeness - in accordance with the number of packages and weights specified in the shipping specification and / or the packing sheet;
- in quality - according to the quality certificate, and European Veterinary Certificate given by the manufacturer.

5. Умови платежу.

5.1. 100% загальної ціни, як повна передплата замовленої Продукції, незалежно від моменту доставки Продукції кінцевому користувачу, буде сплачено Покупцем прямим банківським переказом не пізніше 10 робочих до дати відправлення товару Продавцем.

5.2. Платіж буде здійснено на наступний банківський рахунок Продавця:

Банківські реквізити:

Код ЄДРПОУ: 05391057

Всі документи, вказані вище, мають бути складені англійською мовою.

5.3. Покупець сплачує всі банківські витрати і збори, пов'язані з платежами за межами території України, за винятком комісії банку Продавця і банку Кореспондента.

5.4. Всі витрати, збори, комісії, включаючи митні витрати і збори з організації і виконання цього Контракту на території України несе Продавець, поза територією України – Покупець.

6. Повідомлення про поставку.

6.1. Продавець протягом 2 днів з дати відвантаження Продукції до основного перевізника сповіщає про це Покупця факсимільним зв'язком, повідомляючи наступну інформацію і додаючи копії наступних документів:

- найменування перевізника та номера контейнерів;
- номер та дата коносаменту;
- порт завантаження/розвантаження;
- кількість пакувальних місць;
- копія рахунку-фактури;
- копія ТТН(CMR).

6.2. Продавець також повідомить Maxima.lt, зокрема відділ зі збуту на експорт, або відповідального регіонального менеджера за електронною адресою//факсом / pasiulymai.prekes@maxima разом із скан-копією Специфікації на відповідну партію товару, та товаро-транспортної накладної та коносаменту в день відвантаження грузу

7. Умови приймання-передачі.

7.1. Продукція вважається поставленою Продавцем і прийнятими Покупцем:

- по кількості і комплектності – відповідно до числа пакунків і ваги, що зазначені у відвантажувальній специфікації та/або пакувальному аркуші;
- по якості – відповідно до сертифіката якості, та європейського ветеринарного сертифікату, наданого заводом-виробником.

8. Packing and marking.

8.1. The packages and internal packing must ensure complete preservation of the content and be safe from damages during transportation by all means of transport and also be safe from atmospheric environmental effects.

8.2. Into every package the “Seller” should place following documents:

- Packing list in English;
- Passport (label) for each “Product”.

8.3. The package No. will be marked as a fraction the numerator of which will be serial No. of the package and the denominator will indicate total quantity of the packages.

9. Claims

9.1. The claims may be set forth:

- By the Buyer with respect to the quantity of Items if it does not comply with the quantity that is indicated in the packing list within 2 days from the date of delivery of the Products to the main carrier, confirmed by the carrier.
- Purchaser in relation to the quality of the Products, if it does not meet the quality specified in the quality certificate, no later than 3 days from the date of delivery to the main carrier .

9.2. If a defect is detected, the Buyer must file a complaint no later than 7 calendar days from the date of defect identification. Complaint should include labeling of defective Products, which was transferred to the Buyer, a detailed description of the defect, his photo and its causes. The date of receipt of the complaint by the Seller is considered to be the date of its presentation

9.3. If the claim is substantiated, the Seller shall offer a discount for the good or replace the defective Product in as short a time as possible, but not later than 7 days from the date of receipt of the complaint. In the event of a defect being corrected by replacing the Products, the Seller shall send the Product without defect to the Buyer at its own expense within 14 days after receipt of the complaint.

10. Liquidated Damages.

10.1. In order to eliminate any material losses and damage the Sides will do their best to settle all disputes or discrepancies, which may arise out of during implementation of the terms of the present Contract. However, the following penalty is stipulated:

8. Пакування і маркування

8.1. Тара і внутрішнє пакування повинні забезпечувати повну схоронність вантажу і охороняти вантаж від ушкоджень при транспортуванні всіма видами транспорту, а також охороняти вантаж від атмосферного впливу.

8.2. В кожний транспортний пакунок Продавцем повинні бути вкладені наступні документи:

- пакувальний аркуш англійською мовою;
- паспорт (етикетка) на кожну Продукцію

8.3. Номери пакунків будуть нанесені у вигляді дробу, чисельник якої визначатиме номер пакунку за порядком, а знаменник визначатиме загальну кількість пакунків.

9. Рекламация

9.1. Рекламация можуть бути пред'явлені:

- Покупцем по відношенню до кількості Продукції, якщо вона не відповідає кількості, зазначеній в пакувальному листі, протягом 2 днів з дати доставки Продукції до основного перевізника, підтвердженої перевізником.
- Покупцем по відношенню до якості Виробів, якщо вона не відповідає якості, зазначеній в сертифікаті якості, не пізніше 5 днів з дати поставки продукції до основного перевізника.

9.2. Якщо дефект виявлений, Покупец повинен пред'явити рекламацию не пізніше 7 календарних днів з дати виявлення дефекту. Рекламация повинна включати маркування дефектної Продукції, яка була переданий Покупцю, докладний опис дефекту, його фото і його причини. Дата отримання рекламации Продавцем вважається датою її пред'явлення.

9.3. Якщо рекламация обґрунтована, Продавець пропонує знижку за товару або замінює дефектну Продукцію у як можливо короткий термін, але не пізніше 7 днів з дати отримання рекламации. У випадку усунення дефекту шляхом заміни Продукції, Продавець відправляє Продукцію без дефекту Покупцю за свій рахунок протягом 14 днів після отримання рекламации.

10. Відповідальність сторін.

10.1. З метою уникнення будь-яких матеріальних збитків Сторони вживуть всіх можливих заходів для врегулювання суперечок та розбіжностей, які можуть виникнути протягом виконання умов даного

- Penalty to be paid by the Seller for failure to match the agreed date of delivery shall be 0.5% of the contract price of the undelivered goods for delay of each week or part of week, but shall not exceed 10% of the value of the undelivered Products.

10.2. If the delay in delivery of Items contracted has been arisen from any cause, about which the Seller will promptly notify to the Buyer – the Buyer may admit as reasonable ground for further time, no liquidated damages will be livable during the additional time thus agreed.

10.3. The Seller undertakes obligation of receiving licenses and corresponding permissions for fulfillment the Contract on the territory of Ukraine, for carrying out the customs procedures, providing with transportation and cargo insurance, for carrying out the warranty service (together with the Enterprise of the Seller) and also the settlement of all disputes.

10.4. The Seller hereby gives this undertaking that the defective articles will be replaced or repaired expeditiously by the Seller at no cost to the Buyer.

10.5. In case of failure by the Seller to complete the supplies of the Items within the delivery period, the Buyer reserves the right to cancel the present Contract.

10.6. The extension of delivery period will be granted at the sole discretion of the Buyer only with the penalty, mentioned in para 10.1. of the present Contract.

11. Arbitration.

11.1. All disputes or differences arising out of or in connection with this contract including such disputes as related to the validity of the said contract or any part of it, shall be settled amicably by bilateral discussions.

11.2. In case any dispute, disagreement or question arising out of or relating to this Contract or relating to construction or performance cannot be settled amicably, then within sixty (60) days period as may be mutually agreed upon, from the date on which either party informs the other in writing by a notice that such dispute, disagreement or question exists, will be referred to the Arbitration Tribunal of Chamber of Commerce of Poland, Warsaw consisting of three arbitrators, in accordance with its regulations.

Контракту. Однак, передбачаються наступні штрафні санкції:

- Пеня, що сплачується Продавцем за зрив обумовленої дати поставки складає 0,5% від загальної ціни на Продукцію, непоставлена в належний час, за кожен тиждень або частину його, але не може перевищувати 10% вартості непоставленої Продукції.

10.2. У випадку, якщо затримка в поставці Продукції була викликана причиною, про яку Продавець оперативно сповістить Покупця і Покупець врахує цю причину поважною, то штрафні санкції на даний період не застосовуються.

10.3. Продавець приймає на себе зобов'язання: по отриманню ліцензій і відповідних дозволів для виконання цього Контракту на території України, виконанню митних процедур, забезпеченню транспортування і страхування вантажу, виконанню гарантійного обслуговування (разом з підприємством-виробником), а також по вирішенню суперечностей.

10.4. Продавець бере на себе зобов'язання, що вся дефектна продукція буде замінена або у найкоротший термін без оплати Покупця.

10.5. У випадку непоставки Продавцем Продукції в обумовлений період, Покупець має право розірвати цей Контракт.

10.6. Покупець на свій власний розсуд може продовжити період поставки лише з відповідним відшкодуванням пені, вказаної у п. 10.1. цього Контракту.

11. Арбітраж.

11.1. Всі суперечки і розбіжності, що виникають в рамках цього Контракту, включаючи суперечності щодо легітимності цього Контракту або окремих його частин, будуть вирішуватися сторонами шляхом двосторонніх переговорів.

11.2. Якщо внаслідок таких переговорів суперечки і розбіжності не можуть бути врегульовані по добрій волі, вони будуть передані для розгляду в Арбітражному суді при Торгово-Промисловій Палаті Польщі, Варшава, відповідно до його регламенту, з призначенням трьох Арбітрів протягом шістдесяти (60) днів за узгодженням сторін з дати отримання письмової заяви однією з Сторін від іншої про передачу суперечки на розгляд суду.

11.3. One arbitrator shall be nominated in writing by the Seller and one arbitrator shall be nominated by Buyer.

11.4. The third arbitrator, who shall not be a citizen or domicile of the country either of the parties or of any other country unacceptable to any of the parties shall be nominated by the parties. The third arbitrator may be nominated by the President of Chamber of Commerce of Poland Warsaw, at request of either party but the said nomination would be after consultation with both the parties and shall preclude any citizen or domicile of any country as mentioned above from being so nominated. The arbitrator nominated under this Clause shall not be regarded nor act as an umpire.

11.5. In the event of one of the Parties failing to nominate its arbitrator within 60 days, the other Party shall be entitled to request the President of the Chamber of Commerce of Poland to nominate another arbitrator as above.

11.6. If the place of the third arbitrator falls vacant, his substitute shall be nominated according to the provisions herein above stipulated.

11.7. The Arbitration Proceedings shall be conducted under the Poland Arbitration and Conciliation Act, 1996 and the award of such Arbitration Tribunal shall be enforceable in Poland Courts only.

11.8. Language of arbitration – English.

11.9. The decision of the majority of the arbitrator shall be binding on the parties to this contract.

11.10. Each Party shall bear its own cost of preparing and presenting its case. The cost of arbitration including the fees and expenses of the third arbitrator shall be shared equally by the Seller and the Buyer.

11.11. The Parties shall continue to perform their respective obligation under this Contract during the pendency of the arbitration proceedings except in so far as such obligations are the subject matter of the said arbitration proceedings.

12. Force Majeure.

12.1. Should any force majeure circumstances arise, each of the contracting Sides shall be excused for non-fulfillment or for delayed fulfillment of any of its contractual obligations for a period of existing force majeure circumstances, if the affected Side informs the other Side in writing within 10 days of its occurrence.

12.2. Force majeure shall mean fires, floods, natural calamities or other acts such as war, turmoil, strikes (as not limited to be

11.3. Один арбітр призначається Продавцем, один Покупцем.

11.4. Третій арбітр, що не повинен бути громадянином або жителем однієї з Сторін, або будь-якої третьої країни, неприйнятної для однієї з Сторін, призначається сторонами спільно. Передбачається призначення третього арбітра Президентом Торгово-Промислової Палати Польщі, Варшава, за бажанням однієї з сторін, при обов'язковому узгодженні з іншою Стороною і з урахуванням перелічених вище обмежень. Арбітр, обраний у такий спосіб не буде мати якого-небудь особливого статусу.

11.5. Якщо одна з Сторін не може призначити арбітра протягом 60 днів інша Сторона має право звернутися з проханням до Президента Торгово-Промислової Польщі, Варшава призначити такого арбітра.

11.6. У випадку, якщо вакантним виявляється місце третього арбітра, його призначення проводиться згідно процедури приведеної вище.

11.7. Засідання Арбітражного Суду будуть регулюватися Законом Польщі про Арбітраж і Розгляди 1996, і відшкодування збитку буде санкціоноване винятково Польським Судом.

11.8. Мова арбітражного розгляду – англійська.

11.9. Рішення більшості арбітрів буде обов'язковим для обох Сторін

11.10. Витрати по підготовці до судового розгляду, кожна Сторона несе самостійно. Витрати по залученню третього арбітра Сторони несуть спільно і пропорційно.

11.11. Сторони будуть продовжувати виконувати свої зобов'язання за Контрактом в ході розгляду, якщо тільки ці зобов'язання не є предметом арбітражного розгляду.

12. Форс-мажор.

12.1. У випадку виникнення обставин нездоланної сили, кожна з Сторін звільняється на строк їх дії від виконання контрактних зобов'язань у випадку, якщо потерпіла Сторона протягом 10 днів з дати настання таких обставин письмово проінформує іншу Сторону.

establishment of the Seller), sabotage, explosions, and quarantine restrictions beyond the control of either Side.

12.3. It is understood and agreed between the Sides hereto that rights and obligations of the Sides shall be deemed to be in suspension during the continuance of the aforesaid force majeure event and the said rights and obligations shall automatically revive upon the cessation of the intervening force majeure event. The period within which the rights and obligations of the Sides shall be in suspension due to force majeure event shall not be considered as delay with respect to the period of delivery and/or acceptance of delivery or otherwise detriment to either Side under the Contract.

12.4. Notwithstanding the provisions of the immediately foregoing clauses it is further understood and agreed between the Sides hereto that in the event of any force majeure persisting for an uninterrupted period exceeding 6 (six) months, either Side hereto reserves the right to terminate this Contract upon giving prior written notice of 30 (thirty) days to the other Side of the intention to terminate without any liability other than reimbursement on the terms provided in this Contract for the goods received.

12.5 Respective document issued by Chamber of Commerce of Ukraine or Chamber of Commerce of Spain is the legal evidence of force majeure event.

12.2. Під форс-мажорними обставинами розуміються пожежі, повені, стихійні лиха і інші події такі, як війна, безладдя, страйки (не обмежені підприємством Продавця), саботаж, вибухи і карантинні обмеження, що знаходяться поза контролем Сторін.

12.3. Сторони згодні, що права і обов'язки за цим Контрактом будуть тимчасово припинені в період дії вищевказаних обставин і автоматично відновлюються після припинення дії обставин. Період припинення дії прав і обов'язків Сторін у зв'язку з форс-мажорними обставинами не буде вважатися затримкою доставки/приймки, або іншою дією на шкоду якій-небудь Стороні за умовами цього Контракту.

12.4. Незважаючи на умови вищезгаданих застережень, Сторони згодні, що у випадку безперервної дії форс-мажорних обставин протягом 6 місяців, кожна з Сторін зберігає за собою право розірвати Контракт після надання за 30 днів відповідного письмового повідомлення іншій Стороні. Сторона, що ініціює таке розірвання, не несе відповідальності, за винятком проведення взаєморозрахунків і передачі виробів в частині виконання сторонами зобов'язань.

12.5. Достатнім доказом дії форс-мажорних обставин є документ, виданий Торгово-промисловою палатою України, чи Торгово-промисловою палатою Іспанії.

13. Penalty for use of undue influence.

14.1. The Seller undertakes that it has not given, offered or promised to give, directly or indirectly any gift, consideration, reward, commission, fees, brokerage or inducement to any person in service of the Buyer or otherwise in procuring the Contract or forbearing to do or for having done or forborne to do any act in relation to the obtaining or execution of the Contract or any other Contract with the Government for showing or forbearing to show favor or disfavor to any person in relation to the Contract or any other Contract with the Government. Any breach of the above said undertaking by the Seller or any one employed by him or acting on his behalf (whether with or without the knowledge of the "Seller") or the commission of any offense by the Seller or any one employed by him or acting on his behalf, for the prevention of corruption shall entitle the Buyer to cancel the Contract and all or any other Contracts with the Seller and recover from the Seller the amount of any loss arising from such cancellation. A decision of the Buyer or his nominees to the effect that a breach of the undertaking has been committed shall be final and binding on the Seller.

13.2. Giving or offering of any gift, bribe or inducement or any attempt to any such act on behalf of the Seller towards any officer/employee of Buyer or to any other person in a position to influence the decision of the Buyer, directly or indirectly or any attempt to influence any officer/employee of the Buyer for showing any favor in relation to this or any other Contract, shall render the

13. Штрафні санкції за здійснення впливу.

13.1. Продавець зобов'язується не надавати, не пропонувати, не обіцяти, прямо або побічно які-небудь подарунки, винагороди, комісійні, платежі, компенсації або заохочення будь-якій особі з боку Покупця, а також не довіряти ведення справ пов'язаних з Контрактом, і не починати яких-небудь дій, пов'язаних з отриманням або виконанням цього Контракту або будь-якого іншого Контракту з Урядом, з метою розташування або неприйняття осіб, пов'язаних з Контрактом або будь-якими іншими Контрактами з Урядом. Будь-яке порушення вищезгаданих зобов'язань Продавцем або особою, найнятою Продавцем, а також особою, що діє від його імені (незалежно від того, знає він про це чи ні) і здійснює порушення з боку Продавця або особою, що діє від його імені, надає право Покупцю розірвати Контракт, а також всі інші Контракти з Продавцем і стягнути з Продавця суму збитку, понесеного внаслідок розірвання Контракту. Рішення Покупця або його довірених осіб про виявлення порушення зобов'язань повинне

Seller to such liability/penalty as the Buyer may deem proper, including but not limited to termination of the Contract, imposition of penal damages, and refund of amounts paid by the Buyer.

бути остаточним і обов'язковим для Продавця.

13.2. Пропозиції і надання яких-небудь винагород/заохочень або спроба таких дій від імені Продавця в адресу будь-якої офіційної особи/співробітника Покупця або відносно будь-якої особи, що зможе вплинути на рішення Покупця, прямо або побічно, а також зможе вплинути на офіційних осіб/співробітників Покупця з метою отримання сприяння по відношенню до цього або будь-яких інших Контрактів, дає Покупцю право самостійно прийняти рішення про застосування штрафних санкцій і відшкодування сум, виплачених Покупцем.

14. Access to the books of accounts.

14.1. In case it is found to the satisfaction of the Buyer that the Seller has engaged an Agent or paid commission or influence any person to obtain the contract as described in clauses relating to Agents/agency commission and penalty for use of undue influence, the Seller, on a specific request of the Buyer shall provide necessary information /inspection of the relevant financial document/information.

14. Доступ до бухгалтерської документації.

14.1. У випадку, якщо буде виявлено Покупцем, що Продавець наймає посередників, платив комісійні, впливав на яку-небудь особу для отримання Контракту, як вказується в статтях Комісійні посередники/посередницькі фірми, Штрафні санкції за здійснення впливу, Продавець на прохання Покупця забезпечить його всією необхідною інформацією/експертизою про фінансові документи, що відносяться до справи.

15. Risk Purchase Clause.

15.1. In the event of within the period prescribed for delivery of the Items the Seller repudiates at any time the Contract before the expiry of such period, the Buyer may without prejudice to his right to cancel the Contract or part thereof and purchase or authorize the purchase of the "Items" not delivered or other of a similar description.

15.2. The manner and method of such risk purchase shall be at the entire discretion of the Buyer. Before such purchase, it shall be necessary for the Buyer to serve a notice on the defaulting Seller.

15.3. If the Seller defaults in the performance of the original Contract, the Buyer shall have the right to ignore his tender for risk of purchase even though it is the lowest.

15. Закупівля зі ступенем ризику.

15.1. В випадку, якщо Продавець протягом періоду, запропонованого для поставки Продукції, відмовився від виконання Контракту до закінчення цього періоду, Покупець має право відмовитися від Контракту або його частини, і придбати або дозволити закупівлю непоставленої Продукції, або Продукції з схожим найменуванням.

15.2. Манера і метод подібної закупівлі зі ступенем ризику будуть визначені винятково Покупцем. Перед такою закупівлею Покупець направить повідомлення Продавцю, що не виконав зобов'язання.

15.3. Якщо Продавець не виконає зобов'язань за Контрактом, Покупець буде мати право ігнорувати його тендерну пропозицію у зв'язку з ризиками закупівлі, навіть якщо його ціни будуть найнижчими.

16. Other conditions.

16.1. For interpretation of this contract the Incoterms 2020 and UN Convention on Contracts for the International Sale of Goods 1980 shall apply.

16. Інші умови.

16.1. При інтерпретації дійсного Контракту застосовуються правила «ІНКОТЕРМС 2020» і Конвенція ООН про договори

16.2. All appendix and amendments to this Contract are considered as its integral part.

16.3. Neither of the Sides has right to retransfer its rights and obligations as per the present Contract to the third Side without written permission of the other Side.

16.4. All changes and amendments to the present Contract are valid under condition if they are done in the written form and signed by the authorized representatives of both Sides.

16.5. The present Contract has been signed in 2 copies, on 9 pages each, in English and Ukrainian languages, 2 copies for Buyer and 1 for the Seller.

16.6. The present Contract comes into force from the date signing of Contract by both the parties and is effective till full completion of obligations by all the Sides.

16.7. During interpretation of the terms of the present Contract English version prevails.

16.8. After the date of coming into force of the present Contract all correspondence between the Sides will become nil and void.

16.9. For prompt information to each other about fulfillment of the present Contract and solving of the questions that may be arise in this regard, the Sides agreed to use facsimile communication and such messages (further exchanged for originals) will be valid till complete fulfillment of contractual obligations by both the Sides.

17. Essentials of the Sides.

“BUYER”

Maximalt, Vilnius, Lithuania

Address:

259486, Vilnius, Lithuania, str. Lanso 8

“SELLER”

PJSC «Obolon»

street Bogatirska 3

Kyiv, Ukraine

Bank essentials:

Code of the EDRPOU: 05391057

міжнародної купівлі-продажу товарів 1980 р.

16.2. Всі додатки і доповнення до цього Контракту є його невід’ємною частиною.

16.3. Жодна з сторін не має права передавати свої права і зобов’язання за цим Контрактом третій Стороні без письмової згоди іншої Сторони.

16.4. Всі зміни і доповнення до цього Контракту вважаються дійсними, якщо вони зроблені в письмовій формі і підписані уповноваженими представниками Сторін.

16.5. Цей Контракт підписаний у 2 примірниках, на 9 сторінках кожен, на англійській і українській мовах, 2 примірники Покупцю і 1 примірник Продавцю.

16.6. Цей Контракт набирає сили з дати підписання контракту обома Сторонами і діє до повного виконання Сторонами своїх зобов’язань.

16.7. При тлумаченні умов даного Контракту перевага надається англійській мові.

16.8. Передконтрактне листування між Сторонами втрачає свою юридичну силу після набуття чинності даного Контракту.

16.9. З метою оперативного інформування Сторонами один одного про хід виконання даного Контракту та для вирішення питань, що можуть виникнути при виконанні даного Контракту, Сторони погодились використовувати факсимільний зв’язок, і факсові повідомлення (з послідовною заміною на оригінали) матимуть юридичну силу до повного виконання Сторонами своїх контрактних зобов’язань.

17. Реквізити Сторін.

«ПОКУПЕЦЬ»

Maximalt, Вільнюс, Литовська Республіка

Адреса:

259486, Литовська Республіка, м. Вільнюс, вул. Лансо 8

«ПРОДАВЕЦЬ»

ПрАТ «Оболонь»

04212, м. Київ, Богатирська вулиця, буд. 3

м. Київ, Україна

Банківські реквізити:

Код ЄДРПОУ: 05391057

ON BEHALF OF THE BUYER
ВІД ІМЕНІ ПОКУПЦЯ

ON BEHALF OF THE SELLER
ВІД ІМЕНІ ПРОДАВЦЯ

CONTRACT No. 253766 dated 20.10. 2020
КОНТРАКТ № 253766 від 20.10.2020

LIST OF THE «PRODUCT»
ПЕРЕЛІК «ПРОДУКЦІЇ»

Sl. No. № з.п.	Description Найменування	Q-ty (decaliters) К-ть (дал)	Price per 1 decaliter (EUR) Ціна за 1 дал., євро	Total cost (EUR) Загальна вартість., євро
1.	Beer «Premium», 0,5 liter Пиво «Преміум» 0,5 л.	2000	17,5	35 000

ON BEHALF OF THE BUYER
ВІД ІМЕНІ ПОКУПЦЯ

ON BEHALF OF THE SELLER
ВІД ІМЕНІ ПРОДАВЦЯ

Рис.1 функції відділу експорту ПрАТ «Оболонь»